

Naročnina

za državo SHS:

na mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:

mesečno Din 30

Sobotna izdaja:

celoletno

v Jugoslaviji Din 60
v inozemstvu 80

SLOVENEK

S tedensko prilogo „Ilustrirani Slovenec“

Cene inseratov:

Enostolpna petina vrsta
mali oglasi po Din 1'50 in
Din 2'—, večji oglasi nad
45 mm višine po Din 2'50,
veliki po Din 3'— in 4'—,
oglas v uredniškem delu
vrstica po Din 6'—.

Pri večjem naročilu popust.

Izhaja vsak dan izveniški
ponedeljka in dneva po
prazniku ob 4. uri zjutraj.

Pošilnica plačana v polovici.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi
se ne vračajo; nevrnjenih pism se ne spre-
jemajo. Uredništvu telefon 50, upravništva 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Čekovni račun:
Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inserate) Sara-
jevo 7.565, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

Angleški drž. proračun.

Konservativna vlada je v ponedeljek predložila spodnji zbornici svoj prvi redni proračun, ki ga je vsa javnost pričakovala že dolgo z veliko napetostjo. Zanimanje za proračunsko razpravo je bilo tako veliko, da so celo nekateri poslanci čakali že zjutraj ob 5. uri na vstop, čeprav je bila seja napovedana šele za prve popoldanske ure.

Proračun je zastopal finančni minister Winston Churchill z njemu lastno parlamentarno spretnostjo tako srečno, da mu je čestitala tudi celokupna opozicija. Govoril je nad dve uri ob splošni tišini. Noben medključ se ni oglasil, nobeno ploskanje govornika ni motilo.

Tri točke angleškega državnega proračuna so posebno važne: Vpeljava zlate valute, socialno zavarovanje in znižanje dohodnine.

Novi finančni zakon dovoljuje v Angliji zopet prost uvoz in izvoz zlata. Ta določba je sijajen dokaz neizčrpne finančne moči angleškega imperija. Svoj vojni dolg Ameriki je Anglija spretno ranžirala in ga odplačuje v ogromnih letnih obrokih iz rednih svojih državnih dohodkov, svojih terjatev na zavezniške pa sploh ni postavila v proračun. V proračunu stoji samo 9 milijonov funtov, ki jih ima dobiti Anglija od Nemčije po Dawesovem načrtu. A tudi če teh ne dobi, državni proračun Anglije ne bo pasiven, ker izkazuje že prejšnji proračun nad 27 milijonov funtov prebitka!

Do tako sijajnega finančnega rezultata pa je mogla priti Anglija samo vsled hudega pritiska davčnega vijaka. Glavni davek v Angliji je dohodnina (income-tax). Davek od dohodnine je zlasti v višjih stopinjah dosegel velike vsote. Sedanja vlada si je zelo utrdila svoje stališče z znižanjem dohodnine in z zvišanjem davka prostega letnega dohodka od 130 na 250 funtov ali 75.000 dinarjev. Mi bi bili zadovoljni, če bi bil davka prost letni dohodek vsaj kakih 25.000 dinarjev!

Primanjkljaj, ki bo vsled znižanja dohodnine nastal za državno blagajno, bo nadomestil zvišanje carine na nekatere industrijske produkte (ure, motorje, avtomobile itd.), na nekatere luksuzne predmete in pa zvišanje dedščinskega davka od premoženja, ki presega vrednost 40.000 funtov (1 funt = 300 Din). Zniža pa se carina na sladkor, na posušeno sadje in na tobak iz kolonij.

Velik del državnih dohodkov je namenjen izpolnitvi splošnega socialnega zavarovanja. Za zavarovanje plačujejo delavci in delodajalci precej skromne zneske, država pa daje bogate prispevke. Od leta 1926 dalje bodo dobivale vdove po 10 šilingov tedenske podpore tako dolgo, dokler ne doseže najmlajši otrok starosti 14 in pol leta. Na starost pa uživa vsak angleški državljan, ki je brez premoženja, starostno zavarovalno rento, ki mu omogoča skromno, toda človeka dostojno življenje.

Angleški državni proračun pa ni važen le kot merilo gospodarske moči Anglije, ampak je tudi prvovrsten političen barometer. Politika je v Angliji od gospodarstva neločljiva. Pomembna za presojo svetovnega političnega položaja je izjava Churchillova, da smemo na obeh kontinentih pričakovati dobo politične in gospodarske stalnosti za dalje kakor samo za najbližjo bodočnost. Sicer Anglija ne računa na večni mir, kakor nam jasno dokazujejo številke za oboroževanje: Za armado 44.5 milijonov funtov, za mornarico 60 milijonov funtov in za letalstvo 15 milijonov funtov. Vendar pa optimizem angleških državljanov vsaj v pogledu na razvoj bližnjih par let utrjuje upanje, da se svetovni mir ne bo motil. To je moment, ki nekoliko odtehta pesimizem, ki se je Evrope polastil ob izvolitvi Hindenburga za predsednika nemške republike. Gospodarska moč Anglije in Amerike sta porok, da francosko-nemški antagonizem ne bo vsaj ne še tako hitro razpalil kakšnega požara, ker sta obe državi od anglosaksonskega koncerna gospodarsko popolnoma odvisni. Unija sovjetskih republik tudi še ni resno nevarna in dokler se azijski pro-

Vlada PP se izpremeni v vlado RR?

Belgrad, 29. aprila. (Izv.) Danes je v parlamentarnih klubih vladalo živahno razpoloženje, dasi se ni vršila seja narodne skupščine. Poslanci vseh klubov so bili zbrani. V vseh klubih so razpravljali o političnem položaju, ki je došel do končne faze. Tekom današnjega dne so pogajanja med radikali in radičevci dobila prvo konkretno in ofižno obliko, dočim so se dosedaj vršila le za kulisami in so jih vodili izvenparlamentarni krogi in činitelji. Tekom današnjega dne pa sta imela v imenu Radičevcev Pavle Radić in v imenu radikalov Nikola Pašić daljši sestanek, na katerem so bila dosedaj neobvezna pogajanja zaključena z nekaterimi sklepi, o katerih molčita. Kolikor se je iz dobro informiranih krogov moglo izvedeti, ima koalicijska med radikali in radičevci precej šans in upanja na uspeh. Vendar so za definitivno ustvarjenje tega novega položaja potrebne še poprej nekatere važnejše spremembe.

Predvsem je tukaj vprašanje ankete, ki kot Damoklejev meč še vedno visi nad glavami skoro polovico Radičevih poslancev. Kakor znano, je bila ta anketa izbrana pred več kot enim mesecem, vendar ni dosedaj storila še nobenega koraka, da bi se moglo sklepati o teh še vedno osporjenih mandatih Radičeve stranke. Predsednik ankete dr. Subotić je tekem preteklih dni ponovno konferiral s Pašićem. Danes sta Pavle Radić in Pašić sklenila oziroma se sporazumela, da prične anketa svoje delo v petek. Sestane se v Belgradu. V soboto pa se bo anketa sestala v Zagrebu. Tako bo to vprašanje tekem tega tedna rešeno in začetkom prihodnjega tedna bi bili verifikirani vsi mandati Radičeve stranke. Man-

data Došana in Bačinića bosta razveljavljena. Oba se še vedno nahajata v inozemstvu in nista svojih poverilnic osebno izročila.

Radičevcem je ta zahteva popolnoma dobrodošla, ker so sami pozvali poslanca, da dasta ostavko na svoja mandata. Na njihova mesta prideta dva druga poslanca in tako bo Radičev klub pri podpiranju Pašičeve vlade kompleten.

Prihodnji teden po verifikaciji bi se najpreje otvorila formalna kriza. Pašić bi podal ostavko, nakar bi dobil mandat za koncentracijsko vlado. Tekom pogajanj za sestavo koncentracijske vlade bi stopil v stik z vsemi parlamentarnimi klubi in s strankami bloka narodnega sporazuma. To je dogovorjeno zato, da se Radičevcem olajša umik iz bloka narodnega sporazuma. Vprašanje koncentracijske vlade se bo seveda zelo težko rešilo, ker vsi dosedajni poskusi niso prinesli zaželenih uspehov. Če ne bi najnovejši poskus koncentracijske vlade uspel, bi se sestavila vlada radikalov in radičevcev, vlada dveh RR, kakor se danes že splošno imenuje.

V takem stadiju se nahaja sporazum med radikali in radičevci danes po sestanku Pašića in Pavle Radića in avdijenci Pašića in Pavla Radića na dvoru. Z ozirom na tak položaj ni pričakovati definitivne rešitve krize pred prihodnjim tednom.

Nocoj je odpotoval v Zagreb dr. Nikić, da poroča Stjepanu Radiću o razpletu krize.

Položaj se je preokrenil po intervenciji krone?

Belgrad, 29. aprila. (Izv.) »Novosti« pišejo: »Stvari se odločno razvijajo v znamenju RR, odkar je intervencija z druge strani položaj zaobrnila v to smer. Končno je prišlo do ofižnega stika med Pašićem in Pavlom Radićem. Pogajanja vodita Pavle Radić, kateremu je dala stranka in Stjepan Radić poverilo, in dr. Laza Marković v imenu radikalov. Gre za to, v kakih oblikah se bo realiziralo sodelovanje radikalov in radičevcev. Lahko se smatra, da bodo pogajanja z ozirom na zahteve radičevcev uspela, razen če radikali ne bodo izgrali teh pogajanj, ki so se začela pod pritiskom z druge strani. Kar se tiče HSS, je ta več kakor popustljiva. Po zelo nizki ceni ponujajo radikalom svoje glasove in svoje sodelovanje. Vedno pa še niso mogli rešiti vprašanja, kaj bo s Pribičevićem. Kako daleč Radičevci popuščajo, se vidi iz dejstva, da se Pavle Radić, predstavitelj hrvatskega poštenja, ne straši niti pogajanj z Lazo Markovićem, najizrazitejšim predstavnikom radikalne korupcije. Pašić se jako rad nad svojimi političnimi nasprotniki, ki jih je premagal, mašuje na tako sadističen način. Vae vietis! velja za Pašića in Pavle Radića ima danes priliko, da izkusi svojo Canosso. V sv. Pismu stoji, da se pogosto sinovi pokore za grehe svojih očetov. V hrvatski politiki pa se zdi, da se pokorijo nečaki za svoje strice.«

Važne avdijence pri kralju.

Belgrad, 29. aprila. (Izv.) Dopoldne od 11 do pol 12 je bil g. Nikola Pašić v avdijenci na dvoru. Te avdijence se z ozirom na novo nastali položaj pripisuje odločilen značaj. Po vrnitvi iz dvora v predsedništvo vlade je Nikola Pašić poklical Pavla Radića, ki je ostal pri njem do 2 popoldne.

blemi razgrne v vsej svoji celoti, bo preteklo še precej časa.

Seveda kažejo ogromni stroški za vojaštvo v vseh državah brez izjeme, da pravega miru še oddaleč ni in da se kljub velikim naporom za pomiritev narodov in združitve njihovih ustvarjajočih sil za vzajemno kulturno in gospodarsko delo ni posrečilo premagati nezaupanja, ki tli na dnu duš

Belgrad, 29. aprila. (Izv.) Zvečer od 5 do 6 je bil v avdijenci Pavle Radić. O avdijenci ni hotel dati nobenih pojasnil. Kakor se je pa videlo, je bil zelo dobro razpoložen.

Pribičević v zadnjih vzdihljajih.

Belgrad, 29. aprila. (Izv.) Popoldne so imeli vsi parlamentarni krogi seje, na katerih so z ozirom na jutrišnjo seja narodne skupščine določili kandidate za posamezne odbore, ki se bodo jutri volili. Radikalni klub je določil kot kandidata zastopnika predsednika narodne skupščine v državnem odboru dr. Velizarja Jankovića in mu dal prvo možnost za politično rehabilitacijo. Za zastopnika obeh podpredsednikov bo kandidiral radikalni klub Vaso Jovanovića in Svetislava Popovića-Kačanskoga. Pribičević klub se je tudi sestal in so dolgo razpravljali o obupnem položaju, v katerega so zašli samostojni demokrati vsled najnovejšega pokreta v reševanju krize. Po seji je Pribičević časnikiarjem izjavil, da nikakor ni pričakovati, da bi se sestavila vlada radikalov in radičevcev, češ da ni nihče tako neumen, da bi zamenjal krepko in trdno PP vlado z nesigurno RR vlado. V kolikor se bodo ti njegovi demantiji stvarnega položaja uresničili, bo pokazal razvoj dogodkov v prihodnjih dneh.

Belgrad, 29. aprila. (Izv.) »Novosti« pišejo o položaju Svetozarja Pribičevića sledeče: »Pribičević se nahaja zopet v škripeh. Položaj se je obrnil proti njemu in zdi se, da bo Pribičević definitivno zgubil bitko. Seveda bo načelnik samostojnih demokratov razvil svojo staro intrigantsko delavnost, da bi onemogočil pakt med RR, da za vsako ceno ostane na vladi. S popolno absolutno gotovostjo se ne more trditi, kaj se bo zgodilo s Pribičevićem, ali se bo zgodilo to, kar se je že zdavnaj pričakovalo. Mnogim je bilo že davno jasno, da se bo Pribičević prelevil v političnega mrtveca. Objektivni opazovalci političnih dogodkov je vedno izjavil tak sklep, proti kateremu se je Pribičević vedno boril.«

»HRVATSKA SAMOUPRAVA«.

Zagreb, 29. aprila. (Izv.) V nedeljo, 3. maja, izide prva številka radikalne »Hrvatske Samouprave«, ki bo tiskana v latinici. Urednik bo dr. Šuffaj. Poleg njega bo vstopil v uredništvo še neki radikalni časnikiar iz Belgrada.

Po Hindenburgovi zmagi.

London, 29. aprila. (Izv.) Sotrudniku »Daily Express« je izjavil Briand, da izid volitev v Nemčiji ni presenetil. Francija ni nikdar računala na zmago dr. Marxa. Briand veruje, da bo eden prvih političnih korakov Hindenburgovih, da anektira Avstrijo. Ne verjame pa, da bi se Nemčija protivila izvedbi Dawesovega načrta. — Z ozirom na zmago Hindenburgovo v Nemčiji menijo desničarski krogi v Franciji po poročilu »Daily Expressa«, da bo moralo priti tudi v Franciji do novih volitev, po katerih bo prišel na krmilo Millebrand ali pa Poincaré.

New York, 29. aprila. (Izv.) Ugledni ameriški bankir se je izrazil o izvolitvi Hindenburga sledeče: Če se bo Hindenburg držal dosedanje nemške vnane politike in če bo natančno izpolnjeval določbe Dawesovega načrta, se Amerika za nemško notranjo politiko ne bo menila. Če se bo novi predsednik izrazil v tem smislu, bodo ameriški finančniki Nemčijo še nadalje podpirali. — Značilno je tudi, da je bil nemški poslanik Maltzau v Washingtonu na nekem banketu bankirjev prav prisrčno sprejet in pozdravljen, in njegov govor na pojedini so splošno odobraval, ko jim je pojasnil Hindenburgovo politiko.

London, 29. apr. (Izv.) V angleških merodajnih političnih krogih prevladuje mnenje, da bo Nemčija tudi pod Hindenburgom izpolnjevala svoje obveznosti. Za nasprotno mnenje ni nobene podlage. Izvolitev Hindenburga še ne pomeni povratka k prusovstvu. Tudi to ni verjetno, da bi se dal Hindenburg zlorabiti od raznih monarhističnih političnih spletkarjev.

Rim, 29. apr. (zv.) »Tribuna« poroča, da presojo italijanski diplomatje položaj v Nemčiji po izvolitvi Hindenburga dobrohotno in mirno in ne dvomi, da bo Nemčija še nadalje izpolnjevala svoje obveznosti.

Iz Bolgarije.

Nove aretacije in novi boji.

Sofija, 29. apr. (Izv.) V Plovdivu je policija izvršila več hišnih preiskav. V neki kleti so našli tri Ruse, ki se niso mogli legitimirati. Policija jih je zaprla.

Sofija, 29. apr. (Izv.) V sofijskem predmestju Konjovici je prišlo predsinočnim do pravcate bitke med vojaki in žandarji ter revolucionarji. Streljali so s strojnimi puškami in topovi. Povod boju je dal lov na nekega atentatorja, ki se je v tem predmestju skrival. Ko je žandarmerija hotela vdreti v hišo, so se nenadoma odprla hišna vrata in revolucionarji so parkrat ustrelili iz veže na žandarje. Revolucionarjem so takoj po prvih streljih prišli na pomoč njihovi tovariši, žandarmeriji pa vojaki, nakar se je razvila prava bitka med obema strankama. Boj je trajal nad 24 ur. Celo mesto stoji pod težkim vtisom te bitke.

Za pomirjenje dežele.

Sofija, 29. apr. (Izv.) Sveti sinod je izdal okrožnico, v kateri poziva prebivalstvo na red, mir in medsebojno ljubezen.

Italija.

FASISTOVSKI VELIKI SVET.

Rim, 29. aprila. (Izv.) Fasistovski veliki svet je na večerajšnji svoji seji razpravljal o fasistovskih mladinskih ženskih in vseučiliških organizacijah. O fasistovskem tisku je poročal poslanec Ciarlanti. Danes ima stranka 30 dnevnikov in do 100 tednikov, več političnih in kulturnih revij in mnogo agencij v inozemstvu, ki obveščajo tujo javnost o italijanskih zadevah v fasistovskem smislu.

Končno je veliki svet sklenil, da se vrši četrti fasistovski kongres dne 21. junija t. l. Poročevalci bodo imeli dostop samo na otvoritveno in zaključno sejo.

AGRARNA POLITIKA MUSSOLINIJEVE VLADE.

Rim, 29. aprila. Finančni minister De Stefani je te dni sprejel delegacijo Zveze italijanskih kmetijskih sindikatov (Fisa).

kateri je dal znatna zagotovila glede davčnih olajšav za kmetijske davkoplačevalce. Neki davki se znižajo od 400 na 300 odstotkov, drugi na polovico, za davčne zastanke se dovoli plačevanje v obrokih. Razen tega je minister zagotovil razne davčne preuredbe na korist občin in pokrajin.

NEVIHTE V ITALIJI.

Rim, 29. apr. (Izv.). Od vseh strani prihajajo poročila o hudih nevihtah. V okolici Verone je ciklon zelo poškodoval neke cerkev in porušil več hiš. Na apeninskih vrhovih je zapadel sneg.

Politične vesti.

+ Sporazum med radikali in radičevci in »Jutro«. Sporazum, ki se po so-glasnih poročilih vseh belgrajskih in zagrebških listov pripravlja med radikali in radičevci, povzroča samostojnim demokratom nemalo skrbi za njihov nadaljni obstoj v vladi, pa tudi za njihov obstoj kot stranka, ker se predobro zavedajo, da brez vladne moči ne pomenijo nič, kot stranka pa morajo naravnost izginiti, če postane v slučaju sporazuma med Srbi in Hrvatimi Pribečević-Zerjavovo žandarstvo med Hrvatsko in Slovenijo odveč. To čutijo tudi že posamezni pristajali SDS v Sloveniji in na Hrvatskem in disciplina v demokratiziranih vrstah se je začela že sumljivo krhati. Zato pa napenja časopisje SDS vse sile in uporablja vse »knife«, da obdrži svoje pristaje v veri, da njihove vladne moči še ne bo konec, ampak da bodo dobili še kakšno merico ovsa v svoje jasi. Tudi »Jutro« je začelo svojo preplašeno demokratsko čredo tolažiti in ponatiskuje včeraj odlomek iz nekakega članka »Samouprave«, katerega komentira tako-le: »Radikalni glavni organ torej v gorenjem članku sporoča radičevcem, da se v parlamentu kot stranka morejo sporazumovati samo z Narodnim blokom. Ni razloga, da bi se zavoljo radičevcev razbijala zmogljiva enotna fronta.« — Kaj pa stoji v »Samoupravi«? »Samouprava« piše v članku »Radi javnosti« med drugim: »... Ob takem stanju stvari ne moremo uvideti nikakih resnih političnih razlogov, zakaj se iz krogov HSS čedeše čujejo zahteve po izključitvi SDS iz kombinacije za programski sporazum in orientacijo. Ako bo Samostojna demokratska stranka soglašala s programskim sporazumom, ki naj bi se dosegel med HSS in radikali, ne uvidimo nikakega resnega političnega razloga za to zahtevo.« — To se pravi z drugimi besedami: Sporazum med HSS in NRS se bo dosegel. Če bodo samostojni demokratje soglašali s tem sporazumom, ni razloga, da ne bi ostali v vladi, če pa ne bodo hoteli soglašati s sporazumom med HSS in NRS, naj gredo! To je pa vse nekaj drugega kakor pripoveduje »Jutro«!

+ Mussolini in dr. Zerjav ali: Kako se dela? Berlinski »Vorwärts« poroča, da namerava Mussolini oziroma njegova vlada kupiti berlinski dnevnik »Deutsche Allgemeine Zeitung« in več listov v Parizu. Ko je živel še Stinnes, so tudi o njem pripovedovali, da kupi vsak list, ki ga je le mogoče kupiti. Zakaj pa kupujejo politični in gospodarski magnati razne časopise? Jasno da samo zato, da varajo in slepijo nepoučeno javnost. Če bo n. pr. Mussolini potreboval kakšno pohvalo iz inozemstva za svojo politiko, si jo bo naročil pri svojih nemških, francoskih ali drugih tujih li-

stih. Te pohvale njegove politike bo njegov vladni tiskovni urad dal na razpolago domačim italijanskim listom, ki jih bodo ponatisnili in pisali: »Glejte, kako zelo odobrava celo inozemstvo politiko našega ministrskega predsednika!« Nepoučeni ljudje pa bodo stremili in občudovali svojega učenika in mojstra, čegar politiko tudi »inozemstvo« s tako pohvalo priznava in odobrava! Zato je treba biti pri oceni zlasti pohvalnih poročil iz »inozemstva« o politiki kake vlade skrajno previden, kajti navadno so taka pohvalna poročila iz inozemstva ali samo trenutno jako dobro plačana, ali pa so iz listov, ki so na skrivaj kupljeni. Podobno kakor Mussolini in drugi dela tudi dr. Zerjav. V Belgradu ima njegov politični kompanion g. Pribečević svoj list »Reč«. V ta list spušča g. Zerjav svoje politične mehurje kakor mu drago. »Jutro« v Ljubljani pa vse v »Reč« spuščene Zerjavove mehurčke pobere in jih Slovincem servira kot »glasove belgrajkega časopisja«. Kot član vlade je dr. Zerjav v ozkih stikih ne samo s Pribečevićem, ampak tudi z radikali. Vsled teh stikov mu je mogoče včasih tudi v »Samoupravi« podtakniti kakšen svoj klopotek, čegar smrad potem v Ljubljani in po celi Sloveniji razširja »Jutro« ne kot Zerjavovo dobro znani fabrikat, ampak kot »glas radikalnih voditeljev«, katere se Zerjavu lahko posreči tu in tam potegniti, ker radikali razmer v Sloveniji ne poznajo. Ljudi, ki vse take mahinacije poznajo, zatorej tudi jutrovske »glasove belgrajskega časopisja« prav nič ne motijo in ne begajo, ker predobro poznajo »Zerjave hripave«.

+ Tudi PP-režim lahko... Ob izvolitvi maršala Hindenburga za predsednika nemške republike piše Pribečevićeva »Reč«: »Maršal Hindenburg sme biti zadovoljen in se lahko ponaša z zaupanjem svojega naroda, kot nekdanj Napoleon III., ki je dal na svojem denarju kovati številko »6.500.000«, ker je bil s toliki glasovi izvoljen za predsednika francoske republike. Tudi Hindenburg da lahko kovati denar s številko 14.639.399. Da Francozi niso storili prav, ko so dali Napoleonu III. 6.500.000 glasov, je znano. Ali so Nemci ravnali pravilno, ko so dali maršalu Hindenburgu 14.639.399 glasov, bo pokazala bodočnost. Izvolitvi Napoleona je sledil Sedan — izvolitvi Hindenburga bo sledilo — bogvekaj.« — »Reč« bi lahko svojemu razmišljanju še dostavila: »Tudi PP-režim da lahko kovati denar s številko »9«, kolikor znaša njegova večina v parlamentu. Izvolitvi Napoleona je sledil Sedan — izvolitvi Pašića in Pribečevića bo sledilo — bogvekaj!«

+ Značilen članek »Samouprave«. »Samouprava« piše v članku »Istinski preokret« o resoluciji radičevcev na zborovanju hrvatskih kmetijskih zadrug zelo pohvalno in imenuje resolucijo velik dobiček za naš nadaljni notranje-politični razvoj. Članek konča z besedami: »Posebno pozornost zasluži ona točka resolucije, ki govori o naših velikih zaveznikih. Resolucija HSS je dokaz politične zrelosti in pravičnega razumevanja življenjskih interesov našega troimenega naroda. Ona prihaja v trenutku, v katerem usodna politika v Nemčiji vzbuja resne pomisleke za bodočnost vsega sveta. Če bodo v tem trenutku Srbi in Hrvati bratsko združeni, bo združitev močno jamstvo za njihovo skupno bodočnost. Želimo od vsega srca, da do tega pride.«

+ Politični položaj na Irskem. Kakor znano, se irsko vprašanje z angleško-irsko mirovno pogodbo ni do zadnjega rešilo: preostal je še ulsterski problem. V bistvu gre za to, ali se obe ulsterski pokrajini Tyrone in Fermanagh, v katerih prevladuje irski katoliški življenjski, v celoti odtrgata od Ulstra in priključita svobodni državi Irski ali pa ostaneta Ulstru. To vprašanje obvladuje duhove tako na Irskem kakor v Ulstru; od obeh strani pritiskajo na diplomatične kroge, da se rešitev čim bolj pospeši. Stvar je v rokah »mejne komisije«, ki je že več mesecev na delu, ki pa svoje stališče v predmetnem vprašanju skrbno prikriva. Drugače vlada na Irskem kakor v Ulstru popoln red in mir in obe vladi stojita trdno, imajoč za seboj veliko parlamentarno večino. Pravzaprav vladata neomejeno, ker opozicija bojkotira parlament (v Irski) oziroma je pritisnjena na steno. Razen tega se obe vladi opirata na močno militaristično organizacijo, s tem razločkom, da je v irski svobodni državi ta moč domača, dočim jo daje Ulstru Anglija. »Kabinetu mladih mož« v Dublinu, ki mu načeljuje Cosgraves, je treba priznati, da je v dveh letih svojega obstoja izvršil zelo veliko plodnega dela. Razdelitev velikih latifundij je domalega dovršena, elektrifikacija je v tiru, a tudi na polju šolstva in splošne prosvete se je veliko zgradilo. Tudi politično življenje ozdravlja v tem smislu, da moč skrajne De Valerove struje — republikancev — ki je enako neizprosna nasproti domačemu režimu, kakor je bila preje nasproti angleškemu, med prebivalstvom vpada. Nenormalno je ustavno življenje v toliko, ker manjka krepke, legalne opozicije. Irska delavska stranka je za to prešibka. — V Ulstru vlada Sir James Craig, vodja unionistov (ki zahtevajo zvezo z Anglijo), ki je imel doslej domalega ves parlament za seboj. Ob

pravkar izvršenih novih volitvah so se pa razmere zelo pomembno izpremenile. Predvsem si vladna stranka v obeh pokrajinah Tyrone in Fermanagh sploh ni upala postaviti kandidatov; a tudi v ostalih pokrajinah je opozicija napredovala. Vlada ima sicer tudi v novem parlamentu še večino, toda ne več tako močno. Tako tudi v Ulstru izgubljajo tla nespraviplive politične sile in je opravičeno nade, da se končno najde sporazum na rešitev tudi za ulsterski problem.

Dopisi.

Trbovlje. (Prepovedan 1. maj.) Okrajni glav. v Laškem je prepovedal vsako proslavo 1. maja na priporočilo gerenta Kokalja, kateri je že pri sestavi sosveta popolnoma prezrl delavstvo. Vse, kar se je dosedaj na občini ukrenilo, gre le na korist »višjih«, »mi, ki imamo«, pravi ata Goropevšek, nič pa za nas delavce, dasiravno od nas tišče gospodje okoli občine živijo. — (Obsojeni jurci.) Na pepelnico je šest slikarjevcev, ki so zaposleni pri novi bolnici, pod vodstvom pisarja Ravnikarja, pokopavalo pusta. Pri tem so smešili cerkvene obrede in nosili križ. Ljudje so se nad tem zgražali in stvar naznanili. Dasiravno so nosili orjunske znake, jih je okrožno sodišče obsodilo vsakega na 250 dinarjev. — (Naš 1. maj.) Krščansko socialno delavstvo praznuje letos ob lepem vremenu 1. maj na Sveti Planini.

Mirna. V noči na torek so neznani zlikovci kradli v gostilni Bule različne predmete. Nadaljevali so v gostilni Vidmar, kjer so poleg drugega odnesli krog 1250 Din v gotovini. Obiskali so še gostilno Kolenc, si tam postregli z vinom, prigriznili pečeno kokoš, samo vrat so pustili zaviti v Bulčev časopis, kateremu so ukradli tudi kokoš.

Trebelno. Umrla je gospa Neža Žagar, trgovka in posestnica. Dne 27. aprila so položili njeno truplo k zadnjemu počitku v lastni grobnici. Pokojna je bila blaga žena, vzgledna gospodinja in vzorna katoličanka ter dobroteljica ubogih. V svoji oporoki se je spomnila tudi župne cerkve z izdatnim zneskom za nov bronast zvon. Veličastna udeležba pri njenem pogrebu je pričala, kako je bila spoštovana. Blag ji spomin! — Danes, 28. aprila, pri nas sneži kot o Božiču. Dve leti zaporedoma nas je topla toča, zdaj se bojimo pozebe. Slabi časi in slabe letine nas bodo spravile na boben.

NOVO GLASILO HSS.

Zagreb, 29. apr. (Izv.) Namesto »Slobodnega doma«, ki je bil ponovno prepovedan, je danes izšel »Slobodni glas hrvatskega naroda«. Prva številka je v glavnem posvečena občinskim volitvam v Zagrebu.

VINSKI MUZEJ.

Mesto Trier na Nemškem je središče velikega vinskega okoliša, največjega na Pruskem, in je obenem tudi eden največjih svetovnih vinskih trgov. Že več let sem se izražal vinogradniki in vinotrčci željo, naj se ustanovi vinski muzej. Občinski svet se je sedaj izrekel za ustanovitev. Vinarstvo trierskega okoliša bodo pokazali v zgodovinskem pogledu, tehniškem, kletarskogospodarskem, splošnogospodarskem in kulturnem. Zgodovinski oddelek potrebuje vse predmete, ki so bili od nekdanj v rabi v vinski trgovini in v kletarstvu. So že začeli zbirati. Tehniški oddelek bo znanstveno in gospodarsko pokazal razvoj vinske trte. Mestna uprava bo muzej financirala in preskrbela potrebne prostore.

Dr. Franc Kotnik:

Šolski upravitelj Pavel Košir.

(Iz zgodovine narodnega življenja koroških Slovencev.)

Dne 18. aprila je umrl na Prevaljah šolski upravitelj Pavel Košir.

»Opraviti sem imel spodaj v trgu; šel sem topot sam po mesečno plačo. Gredeč mimo »Tigerwirta« vidim v verandi zbranih nekaj tovarišev, ki jih je privedel isti posel v trg. »Heil Apihjüngere!« me pozdravi eden tovarišev, ki je svojčas baš na Apihovo priporočilo dobival podporo od slovenske strane. Pijunem v stran in grem svojo pot. Če bi ti gospodje le slutili, kako ponosen sem na ta priimek, ne bi ga izustili. Truditi se hočem, da postanem tudi res vreden tega priimka. Lepšega in bolj častnega naslova bi nam ne mogli najti.«

Tako je zapisal pokojni Košir v članku: »Prof. Apihu v spomin« (Odlomki iz zapiskov slovenskega koroškega učitelja), kjer sicer ni podpisan, a vem, da je spisal te črtice on, ker sem imel opravka z urejevanjem »Koledarčka Učiteljskega doma v Celovcu« za leto 1914., ki je bil natiskan v Mohorjevi tiskarni jeseni l. 1913. To je bila doba, ko so se vse slov. organizacije na Koroškem strnile v odpor proti Nemcem, doba gosposvetskega »ridentizma«, ki je tudi v Celovcu priključala na dan polno lepih romantičnih idej. Iz te dobe je tudi ona lepa slika gosposvetskega vodstvenega stola, ki jo je založilo nekdanje slovensko ferialno društvo »Gorotan«, v katero so vstopili pozneje tudi vsi slovensko čuteči

koroški učitelji. Te slike je razpošiljal v velikem in malem formatu Košir.

Blizu Loge vasi ob Vrbskem jezeru mu je tekla zibelka. Svojo domovino je zadnjič videl v lanskih počitnicah in mi ves navdušen pripovedoval o njeni lepoti ter o starem preokru izpod Jerberga Maierhoferja, ki mu je pravil narodne pripovedke in storije iz starodavnih časov. Nekaj stvari je objavila že prej »Mlada Jugoslavija«, nekaj pa jih je poslal pisatelju Finžgarju za »Mladiko«.

V Celovcu mu je bil na učiteljsko učiteljsko profesoro Jos. Apih, katerega je ljubil in spoštoval kakor svojega očeta, o čemer priča že omenjeni njegov spis v obliki odlomkov iz dnevnika slov. kor. učitelja.

Srečala sva se menda prvič v Črnečah pri Dravogradu, kjer je nekaj časa učiteljeval in učil Črnečane umnega sadjerejstva. Nekaj časa ga je usoda zanesla na Gorenje Stajersko, od koder je pošiljal prof. Streldju v Gradcu zapise narodnih slov, pesmi, ki jih je v počitnicah doma nabiral. Spominjam se iz dijaških graških let, da sem čital njegovo ime tudi med sotrudniki Roseggerjevega lista »Heimgarten«, kjer je poročal o narodopisnih stvareh iz Gorenjega Stajerskega in iz svoje domovine. Prišel je za učitelja v Velikovec, kjer je služboval do prevrata na ljudski šoli in poučeval stenografijo na tamošnji meščanski šoli. Izpit iz stenografije za poučevanje na srednjih šolah je napravil na univerzi v Gradcu. Pridno se je tudi tukaj bavil z narodopisjem. V »Carinthia« 1912 je objavil dva narodopisna spisa: Transplantation — ein Beitrag zur Volksmedizin in Kärnten, kjer objavlja gradivo o prenosu človeških bolezni na živali, druge ljudi (tudi mrtve), ali

pa da pokopljejo dozdevnega nosilca bolezni na križpotih, pod mostove, pod kupom, v vodi itd. Gradivo obsega slovenski in nemški del dežele. Drugi spis: »Zur heimlichen Volkskunde« objavlja gradivo o navadah v hiši in na polju, o otrocih, o živalih in o pieteti do mrtvih. Tudi za »Korotan«, časopis za zgodovino in narodopisje koroških Slovencev, ki smo ga nameravali l. 1914. izdati v Celovcu, je obljubil svoje sotrudništvo. Vojna je načrt preprečila. Košir je slovel kot dober učitelj, ki se je vedno bavil z modernimi pedagoškimi vprašanji. Zato je bilo umestno, da ga je naša vlada imenovala za šolskega komisarja in pozneje nadzornika v Velikovecu. V tem poslu je imel obilo dela, pomagal mu je tovariš Mencin. V kratki dobi je preustrojal šolstvo v Podjuni. Ker ni bilo učnih knjig, je začel izdajati za deco mladinski list »Mlada Jugoslavija«. Prva številka je izšla že dne 1. prosinca 1919. Tudi v listu je razdeljeval različno slov. narodopisno gradivo, vedoč, da je nemška šola zagrešila veliko zlo, ker je zanemarjala vezi, ki vežejo otroško dušo na domačo slov. grudo in z bajnim svetom slovenskih domačih narodnih pripovedek in pravljic. Dva letnika mladinskega lista pričata o njegovi marljivosti in ljubezni do slov. koroške dece.

Po plebiscitu je prišel na Prevalje, kjer je bil nekaj časa še nadzornik, nato pa mu je bilo podeljeno mesto šolskega upravitelja. Tudi tu ni miroval. Z vsem srcem se je oklenil kosa koroške zemlje, ki nam je še ostal, hodil po dolini in zbiral narodopisno gradivo. Na šolskem vrtu je gojil cvetice in sočivje, začel je tudi z drevesnico. Posebno je ljubil nežne cvetke. Zanimal se je za Skrabčeve

spise o cveticah, mi pisal, kje in kdaj so spisi izšli, kakar je dobil gradivo od frančiškanskega samostana v Ljubljani. Pripravljal je namreč spis o gojitvi cvetic za Slovensko Šolsko Matico, v kateri je sodeloval kot odbor-nik. Bil je tudi predsednik podružnice sadjarskega in vrtnarskega društva na Prevaljah. Na njegovo pobudo in z njegovim sodelovanjem se je vršila l. 1922. v jeseni mala obrtna in sadjarska ter cvetlična razstava v šoli na Prevaljah. Za letoš je nameraval prirediti zopet razstavo, ki pa bi bila obsegala tudi narodopisne predmete iz Mežiške doline. To stroko je tudi tu pridno gojil. V mariborskem Časopisu za zgodovino in narodopisje je objavil v XVII. letniku (1922) spis »Ljudska medicina na Koroškem«, ki pomeni i spopolnitev in razširitev prejšnjih spisov v »Carinthia«, o katerih mu je laskavo priznanje izrekel dr. Oskar Hovorka na Dunaju, veščak na tem polju. Narodopisne razprave je nameraval nadaljevati v Časopisu. Omenil mi je, da mu je žal, da je letošnji rok zamudil, ker izide register k 20 letnikom. S Tonetom Gasparijem sta priredila dve mladinski zbirki: »Gor čez izaro«, zbirko koroških pravljic, in »Sijaj, sijaj, solncec«, zbirko koroških popevk, ki sta obe izšli l. 1923. v Ljubljani. Pripravljen je tudi 2. zvezek koroških pravljic. Njegovo šolsko pedagoško delo bodo pa omenili njegovi tovariši.

Mnogo lepega, mnogo idealnih načrtov, mnogo nad so položili 20. aprila v Koširjev grob pri Devici Mariji na Jezeru.

Ali že veste, da tovarna M rim izdeluje sladno kavo?

Dnevne novice.

— **Ilustrirani Slovenec** prinese v nedeljo, dne 3. maja zopet kopico vezelanimivih slik, med katerimi opozarjamo že danes zlasti na slike iz meščanske vojne v Bolgariji, slike raznih svetovnih političnih osebnosti in zlasti še na prekrasne planinske posnetke iz Golic. Izobraženstvo bosta zanimali posebno še dolejši neznani sliki Prešernovega šefa dr. B. Crobatha ter njegove hčerke, pesnice in pisateljice Lujze Pesjakove.

— **Nov angleški poslanik v Belgradu.** Dosedanji angleški poslanik v Belgradu Sir Alban Young bo maja zapustil svoje mesto. Njegov naslednik bo dosedanji poslaniški svetnik v Rimu Cunnard.

— **Imenovanja na zagrebski univerzi.** Za rednega profesorja kazenskega prava, kazensko-pravnega reda in pravna filozofije na zagrebski univerzi je imenovan dr. Stanek Frank, za rednega profesorja civilno-pravnega reda pa dr. Srečko Zuglia.

— **Socialno zavarovanje časnika.** Na toštvarno vlogo odbora zagrebske sekcije »Jug. novinarskega združenja« je odgovoril Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu, da spadajo v zmislu zakona pod obvezno socialno zavarovanje tudi vsi stalni sotrudniki listov, ki so v službenem razmerju z uredništvom odnos. Izdajateljem lista in ki se pečajo s časnikarstvom kot glavnim poklicem. Odbor poziva vse člane sekcije, da zahtevajo od svojih delodajalcev, da jih prijavijo v socialno zavarovanje pristojnemu uradu, v kolikor se tega niso storili. Zavarovanje mora teči od 1. marca t. l.

— **Praznovanje 1. maja v Zagrebu.** Zagrebsko policijsko ravnanstvo je za dan 1. maja prepovedalo vse shode in manifestacije.

— **Umrli je v Sp. Hrušici pri Ljubljani** Vuga Prokop, dijak III. letnika tehnične srednje šole v Ljubljani, star 18 let. Pogreb bo danes ob 18 iz hiše žalosti Sp. Hrušica 40 na pokopališče v Stepanji vasi.

— **Velike osebne izpremembe na zagrebski carinarnici.** Vseled znanih tihotapskih afer so se izvršile na zagrebski carinarnici — kolodvor Sava velike osebne izpremembe. Upravitelj Bingas, revizorji Marjan, Matić, Zveržina, Sutić, Marković, Rank, Milenković in Rivošević so vpokojeni. Nekaj uradnikov je premeščenih.

— **Skice za higijensko šolo v Zagrebu.** Temeljno razpisana natečaja za idejne skice, po katerih naj bi se zgradila v Zagrebu šola za higijeno, je došlo pristojnemu odboru 15 črtežev. Popolnoma zadovoljil ni nobeden in se prva nagrada ni podelila; drugo nagrado so dobile skice inž. Denzlerja, inž. Kauzlarica in arh. Ace Lavrečiča; tretjo nagrado je dobil inž. Fischer, odkupili so pa osnove inž. Kastla, inž. Freudenreicha in inž. Deutsche. Šola se zgradi po načrtih Denzlerja in Kauzlarica, ki se po potrebi izpremenijo.

— **Smrtna kosa.** V Vodjancih v Slavoniji je umrl župnik Matija Ivančević, man iz Khuen-Hedervaryjeve dobe, ko se je v opozicijskih listih udeleževal političnega boja.

— **Osebne novice s pošte.** Na ljubljanski glavni pošti so pomaknjeni iz IV. skupine II. kategorije v III. skupino naslednji uradniki in uradnice: Evgen Križaj, Stanko Knez, Ivan Hameršak, Ivan Rakovec, Mihael Luznar, Fr. Jerob, Budioj Masle, T. Pokorn, Vekoslava Bibrova, Marija Sajovičeva, Antonija Tomševa, Pavla Čuhova, St. Burni, Pavla Rotova, Mara Mesojedčeva, Milutin Negode, Makso Košir, Janko Modričan, C. Lilek, Jožef Dular, Marija Hutmanova, Lidija Pečenkova, Betka Modričanova, Danica Kobalova, Kristina Kokačeva, Edo Hofman, Marija Štefe, Avgust Čerbe, Marija Podbojeva, Ivan Mlač ter Mara Binderjeva; na ljubljanski kolodvorski pošti: Ernest Kump, T. Vidmar, Karel Vrančič, Viljem Papis; na mariborski glavni pošti: Jožef Satrič, Vladimir Košir, Jurij Pilato, Ludvik Podgornik in Vladimir Kliner; na mariborski kolodvorski pošti: Ernest Pipan, Anton Požar, Mavricij Fluks, Ljudmila Strniša, Vinko Lotnik, Peter Kotnik, Valentin Zablacjan, Anon Eržen ter Marko Postrak; nadalje poštarji, odnosno poštarice Vinko Černe v Gorjah, Julka Engelmanova v Mostah pri Ljubljani, Ivan Kreft pri Sv. Juriju ob Ščavnici, Rupert Truč, Blaž Ostrožnik, oba na Zidanem mostu, Milan Lah v Ložu, Francišek Pavšič v Krškem, Vinko Eržen v Moravčah, Lovro Petovar v Ivanj-kovcih, Iv. Orthaber v Slovenski Bistrici, K. Avsec na Jesenicah, Ivan Kambič v Metliki, Miroslav Drobnič v Vidnu-Dobrepoljah, Fr. Učakar v Semiču, Francišek Klasič v Račnem, A. Bajukova v Krmelju, Franc Vavpotič v Grobelnem, Anica Šmidingerjeva in Marica Pakičeva v Kočevju, Ivan Slavec v Laškem, Adolf Braza v Prevaljah, Karel Kosem v Mozirju, Agica Januševa v Domžalah, Avgust Spindel v Mislinju, Karel Hribernik v Studenčih pri Mariboru, Julij Šetina v Črnomlju, Iv. Gams v Celju, Miroslav Vavpotič v Križevcih pri Mariboru, Marija Debeljakova v Ribnici, Marija Debeljakova pri Sv. Pavlu pri Prebolu, Jožef Stegenšek pri Sv. Juriju ob j. ž., Fr. Fludernik na Pragerskem.

— **Odiranje tujcev v Zagrebu.** Kakor je posneti iz zagrebskih listov, si dovoljujejo nekateri Zagrebčani, ki oddajajo prenočišča tujcem, brezvestno odiranje le-teh. Tako je neka stranka zaračunala trem tujcem, ki so spali

vsi trije v eni sobi, in sicer na otomanah, vsakemu po 115 Din ali vsem skupaj 345 Din za eno noč. Prizadeti so stvar javili policiji. Listi pozivajo tujce, naj vsak ovadi stranko, ki bi zahtevala nad 50 Din za enkratno prenočevanje in osebo.

— **Dežjemersko postajo** otvori Zavod za meteorologijo in geodinamiko v Ljubljani koncem meseca maja v Kriški koči na Kravcu.

— **Neznan utopljenec.** Dne 26. aprila so našli na desnem bregu Save pri vasi Vrhovo, občina Radeče truplo neznanega utopljenca. Mož je bil oblečen v sivo-črne cajnaste hlače, imel je močne, dobre čevlje na zadrgo in prepasan z usnatim jermenom. Mož mora biti star okrog 40 let in je ležal že kake tri do štiri tedne v vodi, ker je truplo že močno nagnilo.

— **Sleparski nabiralec milodarov.** Po Gorenjskem, posebno po radovljiškem in trižiškem okraju se potika nevaran tat in slepar, ki ima že več zločinov na grbi in ki ga išče tudi že sodišče radi nastopa kazni Ivan Čof po domače »Kovarič«. Fant, ki je označen kot tat iz navade in nevaren goljuf, je pobiral v zadnjem času po zgoraj omenjenih okrajih milodare in se je izdajal za pogorelega in sicer pod različnimi imeni. Fant je visoke vitke postave, ima koštanjeve lase in pristrižene brke, je jako prikupljiv in oblečen v sivkasto obleko.

— **Smrtna obsodba v Belovaru.** Belovarsko sodišče je obsodilo tle dni na smrt na večalnih cigana Josipa Korupka, ki je s sekirou ubil zakonski par Miljur v Vladislavu pri Koprivnici. Zakonca sta bila cigana gostoljubno sprejela na prenočišče, a zahvali se jima je s tem, da ju je ponoči s sekirou ubil in oropal. Pri tem mu je morala domaća 13letna hči svetiti: nazadnje je tudi njo udaril s sekirou in pobeignil. Dekle pa ni bilo mrtvo in je moglo o dogodku povedati ljudem.

— **Ukraden smodnik.** Pred par dnevi so prišli hrvaški rudarji iz Like v trgovino Fr. Gudererja v Kočevju in so hoteli imeti smodnik. Ker pa niso imeli dovoljenja za nakup smodnika, jim seveda Guderer smodnika ni dal. Prišli so parkrat k njemu, toda trgovec jih je vedno odslavljal. Drugi dan pa je mož opazil, da je bilo vlomljeno v njegovo shrambo za smodnik in da so mu tatovi, bržkone odslavljeni rudarji, odnesli 8 zabojčkov smodnika za navadno lovske puške. Ni pa izključeno, da so izvršili tatvino cigani znanih rodbin Hudorovič ali Rajhard, ki se klatijo po okolici in tolčejo tudi kamenje za cestni gramoz.

— **Tatinska preprodajalka.** Iz Skofljice poročajo, da je hodila tam pred par dnevi neznana že bolj priletna ženska v višnji obleki. Žena je pripovedovala, da je vdova z dvema otrokoma, doma iz St. Vida. Prodajala je limone in je kupovala jajca. Pri tem je pa tudi izvršila več manjših tatvin. Med drugim je odnesla Rozaliji Birsu iz Skofeljee še skoraj novo lila japonsko obleko.

— **Čigava je krava?** K najemnici Mariji Majerič v Podvincih pri Ptujju je prignal že 16. aprila neznan možki veliko kravo sive barve z velikimi, nazaj vpognjenimi rogi. Prosil je ženo, če mu oskrbi kravo za dva dni, nakar jo pride iskat. Neznavec je trdil, da je doma pri St. Janžu na Dravskem polju in da si je v službi toliko prištel, da je kupil kravo in jo žene sedaj na dom. Boji pa se, da bi mu na poti ne opešala. Žena je kravo prevzela, toda lastnik, ki bi moral priti po njo že 18. aprila, se še vedno ni zglašil. Krava je bila gotovo ukradena, zakaj pa jo je tat pustil pri Majeričevi in se ni vrnil, še niso ugotovili. Možno je, da so ga med tem že kje aretirali.

— **Prepoden vlomilec.** Pred par dnevi je zasačil neki posestnik v Tunjicah pri Kamniku mladega postopača Ivana Zumra, doma iz Kosiš pri Kamniku. Fant je vlomil v njegovo zaklenjeno hišo in si je nabiral razno blago in iskal denar ali dragocenosti. Posrečilo se mu je, da je pobeignil in odnesel s sabo nekaj manj vrednih predmetov. Ivan Zumer je nevaren postopač, ki se ne loti nobenega trajnega dela in je na sumu, da je izvršil kljub svoji mladosti že več vlovov in tatvin. Sumijo, da je izvršil tudi vlom pri stavbeniku Ivanu Briclju v Ljubljani.

— **Blago za posteljno perilo** iz platna in bombaža, gradl za žimnice, brisače, damastgarniture, brisače za posodo, razne šifone, rujavu kotenino kakor tudi razne druge tkanine priporoča po izredno nizkih cenah trdka: F. in I. Goričar, Ljubljana, Sv. Petra cesta 29, katere geslo je: Le dobro blago ter majhen a tem gostejši dobiček!

— **Legitimacije za Zagrebški velesejem** se dobivajo v Publicitas Ljubljana, Šelenburgova ulica 7-II. Cena Din 40.— tudi po povzetju.

VELIK VLOM NA GROSUPLJEM.

Tatovi odpeljali za preko 20.000 Din blaga in denarja.

Ljubljanska policija je dobila včeraj zjutraj kratko poročilo o predrznem in uspešnem vlovu, ki se je izvršil prejšnjo noč pri trgovcu Vinku Naretu na Grosupljem. Poročilo se je glasilo v bistvu takole: Ko je odprl danes zjutraj trgovec Vinko Naret svojo precej obsežno trgovino, je zapazil po trgovini strašen nered.

Nekatere stelaže so bile prekucnjene in po trgovini so ležali kosi blaga, rut in obleke. Poklical je takoj orožništvo in pri preiskavi so ugotovili, da so vdrl predrznimi vlomilci v trgovino skozi glavna prodajalna vrata in so skozi ta tudi odnesli ukradeno blago. Po takojšnji ugotovitvi blaga, ki pa je seveda še le približna, je ugotovil trgovec Naret, da so mu odnesli vlomilci za preko 20.000 Din raznega manufakturnega blaga, iz predala za drobiž pa okrog 200 Din gotovine. K sreči ni pustil Naret več denarja v trgovini. Poleg tega so napravili vlomilci tudi na vratih in v trgovini precej občutno škodo. Občinstvo je bilo vsled tega predrznega in obsežnega ropa, kakršnega v Grosupljem že dolgo ne pomnijo, jako razburjeno, ker je jasno, da jih je obiskala skrajno predrzna in nevarna vlomilska tolpa, ki pa je morala imeti zveze tudi z ljudmi, ki so krajevne razmere dobro poznali. Orožništvo na Grosupljem je obvestilo o vlovu takoj ljubljansko policijo in pa okoliške žandarmerijske postaje in je poslalo tudi približen seznam in opis blaga, vendar pa je le malo upanja, da bi zalotili predrzno tolpo, ki se ni samo dobro pripravila na vlom, marveč gotovo tudi na beg in je morda že preko meje.

VELIKA TATVINA V VLAKU.

Med vožnjo z Dunaja v Trst je bila ukradena trgovcu Arturju Wienerju iz Ivanka na Češkoslovaškem iz potnega kovčka usnjata listnica, v kateri je imel 30.000 dolarjev. Z njim v kupeju so se vozili dva mlajša in en starejši možki in ena dama. Vsi so izstopili v Trstu. Govorili so med sabo v jeziku, katerega on ni poznal.

ŠE DVA VLOMA.

V Sromljah in pri Kočevju.

V noči 23. aprila je bilo vlomljeno v trgovino Franceta Petana v Sromljah pri Brezicah. Vlomilci so odpeljali okrog 120 m raznega blaga za moške in ženske obleke, okrog 240 m raznega blaga za perilo, okrog 60 m namiznih prtov, dalje okrog 600 m barhanta, šifona, cejirja, kotona, etamina, dalje več dežnikov, telečjih kož, podplatov in pa nekaj klobas in suhega mesa. Vlomilci so trgovino pošteno izpraznili in so napravili naravnost ogromen plen. Kako so mogli to množino blaga odpeljati, še ni ugotovljeno.

V Dolgi vasi pri Kočevju pa je bilo vlomljeno v stanovanje Leopolda Perdička. Vlomilec je vdrl skozi okno in je odnesel več posteljnine, moške in ženske obleke in perila, zlat prstan, nekaj jedil in domačega orodja, kar znači, da je tat vse dobrodošlo. Sumijo, da je izvršil ta vlom neki berač, ki se je pred vlovom potikal po okolici.

Iz Štajerske.

Š Odlikovanje župnika Evalda Vračka. V nedeljo 26. aprila je lavantinski škof dr. Karlin obiskal obmejno župnijo Sv. Ilj v Slov. goricah. Blagoslovil je velik nov zvon, ki ga je vtila zvonolavna inž. Bühl v Mariboru. Ko je škof v posebnem govoru slavil velike zasluge župnika Vračka v cerkvenem, narodnem in prosvetnem pogledu, ga je odlikoval za lavantinskega duhovnega svetovaleca. V župnišču zbrani rodoljubi so to odlikovanje zasluznega borca za velike naše ideje navdušeno pozdravili. Iskreno čestitamo!

Š Mariborčani, ne pozabite priti danes, v četrtek zvečer ob osmih na planinsko-pevski večer, ki ga priredi v dvorani Zadrzne gospodarske banke Prosvetna zveza v Mariboru. Je zadnji prosvetni večer v tej sezoni z izredno lepim sporedom. Poleg predavanja dr. A. Vebleta o slovenskih planinah, predavanja planinskih skioptičnih slik, petja moškega zbora in orkestralnih točk, bo posebno zanimiv nastop solistinje gdne Regine Mihelič iz Zagreba, ki bo s svojim prijetnim in izsolanim glasom zapela več Zajčevih pesmi, a tudi drugih. Pri klavirju spremlja g. Milko Bedjanč. Vstopnice od 1 Din do 3 Din se dobe zvečer pri blagajni. Na večeru naj ne bi pogrešali vsaj nobenega ljubitelja krasnih slovenskih planin, kakor sploh nikogar, ki sta mu prijetni lepa pesem in glasba.

Š Protestno zborovanje. Gremij trgovcev v Celju vabi vse svoje člane na protestno zborovanje, ki bo v četrtek dne 30. t. m. v zadnji sobi restavracije »Celjskega doma« ob osmih zvečer. Na dnevnem redu je: »Protest proti ukinitvi celjske carinarnice.« Ker je dnevni red zelo važen, se pričakuje, da se vsi trgovci zanesljivo zborovanja udeležijo.

Š Imenovan je pri celjskem okrožnem sodišču višji sodni oficijal Ivan Ivanšek za pisarniškega predstojnika.

Š Ukinitve državne policije v Celju. Policijski oddelek pri celjskem okrajnem glavarstvu nameravajo ukiniti in uvesti zopet mestno policijo. Stvar še ni končnovaljavno rešena. Ker bi mestna policija bila težko finančno breme za mesto, bo celjski občinski svet skušal to preprečiti.

Š Protestno zborovanje najemnikov v Celju. Kakor v Mariboru, tako so imeli preteklo nedeljo tudi v Celju najemniki veliko protestno zborovanje proti novemu načrtu stanovanjskega pravilnika. Zborovali so ob 10. uri pod milim nebom na Dečkovem trgu. Udeležencev je bilo kakih 300. Zborovanje je otvoril vodja konsumnega društva g. Pitamie. Kot glavni govornik je pa nastopil pekovski mojster Koren, ki je koncem govora obrnil brzojavko, ki naj bi se odposlala

osrednji zvezi stanovanjskih najemnikov v Belgradu. V resoluciji se posebno poudarja, da se novi načrt stanovanjskega zakona ozira na težnje hišnih posestnikov, medtem ko so se zahteve najemnikov večinoma prezrle. Sklenilo se je še nekaj drugih zahtev, ki naj bi jih zakonodajci upoštevali, na kar so se zborovali ob 11. uri mirno razšli.

Š V Celju se je ustanovilo v soboto 25. t. m. društvo učiteljev državnih obrtnih šol za Slovenijo. Na zborovanju, ki se je vršilo na celjski obrtni šoli, je bila zastopana trgovska akademija v Ljubljani, državna obrtna šola v Ljubljani, Mariboru in Celju. Društvena pravila so bila soglasno sprejeta. Novoustanovljeno društvo bo skrbelo za svoje stanovske zadeve in bo delalo tudi nato, da se obrtne šole reorganizirajo. Društvo naj bi se raztegnilo na celo državo.

Š »Krekova mladina« se je ustanovila dne 26. aprila pri Sv. Miklavžu pri Ormožu. Pristopilo je lepo število članov in članic. Centralo je zastopal tov. France Kordin iz Ljubljane. V svojem nagovoru je razložil pomen in cilj »Krekove mladine« in navduševal člane, da se društva trdno oklenejo.

Š Sv. Trojica v Halozah. V nedeljo 3. maja bo tu pel prvo sv. mašo frančiškanski novomašnik p. Salezij Glavnik. Pridigal mu bo g. provinčijal p. dr. Regalat Čebulj.

Š Smrt radi radovednosti. 23 letni hlapec I. N. v St. Janžu na Dravskem polju je pasel. Kar začne plezati po drogu, preko katerega je napeljana žica z električnim tokom. Ko radovednež pripleza do vrha, prime za žico in — pade mrtev na tla z obžgano roko.

Š Nikar ne zamudite lepe priložnosti. — Loterija v Ptujju. Meseca junija bo v Ptujju velika efektivna loterija v korist novih orgel v župnijski cerkvi sv. Petra in Pavla v Ptujju. Dobitkov je 250 in so res krasni, a obenem tudi koristni. 1. in glavni dobiček je lep plemski konj, 2. moderni »Singer« šivalni stroj, 3. kolo marke »Puch«, 4. cela kravja koža ustrojena za podplate, 5. tri hektolitre starega vina, 6. namizni servis za 6 oseb, 7. bala belega platna, 8. prašič, 9. kuhinjska garnitura, 10. blago za moško obleko, 11. blago za žensko obleko, 12. žepna ura, 13. vreča moke, 14. kladra drv, 15. vsi zvezki Jurčičevih spisov (vezani), 16. servis za vino, 17. servis za pivo, 18. čevlji iz boks-usnja, 19. zaboj mila »Zlatorog«, 20. krasne namizne vaze itd. vse do 250. Skupna vrednost je nad 50.000 dinarjev. Vsak naj si zato preskrbi nekaj srečk te loterije, z njimi lahko dobi kak lep dobiček a obenem pomaga dobri stvari. Povej to veselo novico tudi tvojim sosedom in znanecem ter naročite nemudoma srečke. Srečka stane samo 5 dinarjev. Naročite na naslov: Župni urad sv. Peter in Pavel, Ptuj.

Iz Primorske.

p Ci mancherebbe altro! Tržaški »Piccolo« posveča Vebrovi epizodi daljši članek, v katerem bi zastoj iskali namanje sledi katerega obžalovanja nad dogodkom, kamoli pripravljenost, da dajo kako zadoščenje. »Jutrovo« poročilo, da se tržaški prefekt in kvestor odpokličeta, zavrača list z zasmehljivo kretnjo: »Ci mancherebbe altro!« Še tega bi se nam manjkalo! Potem se obrača list na jugoslovansko vlado in ji kakor kak prefekt svojim paglavcem daje lekcije, kakor se sme in kako se ne sme obnašati nasproti Italiji. Niti senca kakega vpliva »nacionalnih agitatorjev« ne sme biti v njeni politiki nasproti Italiji. Te italijanske nesramnosti ne bomo tragično jemali, ker vemo, da Italija v resnici še davno ni tako velika, kakor se sama sebi zdi. Razen tega je njena gospodarska dobrobit mnogo bolj odvisna od dobre volje Jugoslavije, nego naša od nje. Ravnotako vemo, da je njeno politično »priateljstvo« zelo problematične vrednosti, ker je v svoji politiki zvesta le enemu načelu: sacro egoismo. Kljub vsemu temu je naravno, da hočemo normalne odnose z njo kot svojo neposredno sosedo in zavračamo vsako nepotrebno hujskarjenje in iskanje incidentov. Vendar se mora Italija obnašati nasproti nam in našim državljanom tako, kakor se to spodobi med enakovrednimi zavezniki. Jugoslavija tudi pod sedanjim nesrečnim režimom še davno ni tako daleč, da bi si smela Italija prilasčati nekaj protektorat nad njo. Vsekakor pa je žalostno za sedanjo vlado, da si upa Italija na njen naslov še vedno izigravati Slovence in Hrvate. Iz tega se vidi, da tudi inozemstvo prav dobro opaža separatistično srbsko smer sedanjega režima in jo skuša izkoristiti v svojo korist.

p Meničnih agentov število na tržaški borzi je znižala vlada od 30 na 15.

p Cerkev v Puli. Urad lepih umetnosti v Rimu je pooblastil občinski urad v Puli, da sme izvršiti popravilna dela na cerkvi San Francisco, kar je bilo že davno nameravano. Stroški so cenjeni na 150.000 lir.

p Cene v Trstu. V marcu so cene zelo poskočile in so bile že višje kakor v marcu 1921, najdražje do sedanjim mesecu. Kruh je šel gor od 2.40 na 2.55, riž od 2.80 na 3 lire, testenine od 3.60 na 4, slanina od 12 na 13.20; zelenjava se je podražila pri kilogramu za 22 centesimov, sadje pa povprečno za 16. Tudi obleka se je vidno podražila. Padla je pa cena jaje za deset centesimov pri kosu in cena olja za 20 centesimov pri litru.

p Protestno zborovanje v Poreču. V Poreču se je vršilo drugo ljudsko zborovanje na prostem; protestirali so proti premestitvi Istr-

akega poljedelskega kreditnega zavoda v novo glavno mesto Pula.

p Za otroke. Občinski svet v Opatiji je ob priliki vladarjevega jubileja določil znesek 10.000 lir za napravo kopališča za revne otroke.

p Torinčani v Postojnski jami. 200 dijakov iz Torina je prišlo v Trst, si ogledalo Istro, obiskalo Oglej, in so si ogledali tudi našo Postojnsko jamo.

p Nov dom je dobil v Trstu muzej za zgodovino in umetnost in sicer pri sv. Justu (Colle di S. Giusto). Otvorili so ga 21. aprila.

p Proti raku. V Trstu se je ustanovil odbor zdravnikov, ki bo izdelal program za boj proti raku; rak je v Italiji veliko bolj razširjen kakor pri nas.

Iz Ljubljane.

lj Krščansko socialno delavstvo vabi dne 1. maja t. l. vse somišljenike in prijatelje na Rožnik, kjer se vrši ob 6. uri jutraj sv. maša. Po maši bo pod milim nebom pred cerkvijo zborovanje delovnega ljudstva, ako bodo proslave 1. maja dovoljene delavstvu. Sodeluje vsika godba. — Jug. strok. zveza v Ljubljani.

lj Posvetitev novega oltarja v mestni nabožnici. Dne 1. maja 1925 ob pol 7. uri jutraj bo posvečen nov oltar v kapelici mestne ubožnice v Japljevi ulici št. 2. Uresničila se je večletna želja starih onemoglih, da so dobili pod domačo streho potrebno dušno tolažbo. Zasluga je to mestnega magistrata in drugih dobrotnikov.

lj Odmera najmarine. Davčna administracija v Ljubljani razglasa: V smislu člena 204 finančnega zakona za leto 1924-25 z dne 31. marca 1924 (Uradni list št. 43) se objavi, da je odmera najmarine za davčni leti 1925 in 1926 dovršena. 15dnevni rok za vpogled v odmerni izkaz se določa za čas od 1. do 15. maja 1925. Davčni zavezanci imajo pravico vpogledati v odmerne tabele in svojo davčno dolžnost (za druge le s 10 Din kolkovanim pooblastilom (pri mestnem magistratu, davčnem uradu za mesto v Ljubljani, ali pa pri davčni administraciji ob uradnih urah in v zgoraj določenem času. Pripomni se, da je v smislu določil zgoraj omenjenega zakona prizivni rok skrajšan na 15 dni in da se posebni plačilni nalogi ne bodo razpošiljali. Predpis hišne najmarine onim zavezancem, ki v 15 dneh, po preteku roka za vpogled odmere t. j. do 30. maja 1925 ne vložijo priziva ali pritožbe pri davčni administraciji v Ljubljani, postane pravomočen. Priziv je podvržen taksi (kolku) 20 Din.

lj Načrti za zgradbo poslopja poštne hranilnice v Ljubljani. Jury za presojo natečajnih načrtov je dovršila svoje delo in prisodila prvo nagrado gradbenemu tehniku Franju Lavrenčiču, drugo prof. arh. Rado Kregarju, tretjo arh. Vlado Mušiču. Načrti bodo v poslopiju tehnične srednje šole prvo nadstropje, soba 16, javno razstavljeni prihodnji petek in soboto od 2—5 popoldne in v nedeljo od 9—12 dopoldne. Vlagatelji nenagrajenih načrtov naj se z navedbo svojega gesla pismeno ali osebno obrnejo na ravnateljstvo poštne hranilnice, podružnica Ljubljana, ki jim bo načrte vrnilo.

lj Brivnice bodo v petek dne 1. maja ves dan zaprte. — Načelstvo. 2823

lj Umrli so v Ljubljani: Ivana Šusteršič, zidarjeva žena, 31 let. — Viljem Eberl, novorojenček trgovskega sodruidnika. — Neža Oražem, služkinja, 32 let. — Ivan Košič, sin tovarn. delavca, 5 dni. — Marija Štor, žena umirovlj. sprevodnika, 80 let. — Marija Rozman, dninarjeva žena, 40 let.

lj Slučaj Banovec popolnoma pojasnjen. — Mož je postal žrtev nesreče. O tem navidez zagonetnem slučaju, o katerem smo bistveno že poročali in o katerem so se raznesle po mestu nenadoma strašne vesti, ki so namigavale na možnost mora, da celo očetomora, se je vršila včeraj cel dan preiskava, katero je zaključil zvečer policijski preiskovalni uradnik g. Zajdela. Cela zadeva je sedaj popolnoma pojasnjena in je ugotovljeno po pričah in vseh okoliščinah, ki so spremljale dogodek, da je postal Banovec žrtev nesreče, katero pa je deloma zakrivil sam. Senzacijska želja publika je širila še včeraj cel dan razna sumničenja. Sedaj pa je ugotovljeno sledeče: Vseled nepremišljene ljudske govornice in raznih namigavanj osumljeni sin Ernest Banovec je dokazal takoj, ko se je uvela preiskava, povsem točno in z izjavami povsem zanesljivih prič, da je bil usodenega večera pri neki ljubljanski rodbini. Tudi je ugotovil stražnik, da ga je srečal že ob 8. uri na poti od doma, to je v času, ko je bil stari Banovec še v gostilni pri »Škofu«, odkoder je šel šele okoli četrta na devet. Kako se je mož ponesrečil? Na poti domov, posebno, če se je Banovec zakasnili, je imel mož navado, da se je ustavil redno ravno na onem mestu, kjer so našli njegovo kapo in njegov dežnik. Žena je moža večkrat svarila, da naj se tam ne mudi, in mu je celo večkrat, kar so potrdile tudi priče, rekla: »Glej na eno oko si slep, na drugo si močno opešal in gotovo boš enkrat, posebno ob mokrem vremenu omahnil in padel v vodo.« In res se je možu tako zgodilo. Omahnil je mož ravno na istem mestu in je padel naravnost v vodo. Pri tem pa je spustil iz rok dežnik in mu je padla tudi kap z glave. — To je dokazano tudi po pričah. V isti višini na nasprotnem bregu se je namreč takrat sprehajala in sicer že od osme ure dalje gđ. Olga Kernova. Imela je razgled še okoli 20 kor-

kov na nasprotnem bregu. Točno ko je obšla ura v zvoniku četrta na devet, je čula ravno od onega mesta močan pljus v vodo. Ni pa slišala nobenega glasu. Pogledala je isti hip na dotično mesto in je bila uverjena, da je prinesel kdo v vodo smeti ali kako drugo nesnago, katero mečejo okoličani večkrat ravno tam v Gradaščico. Toda kljub temu, da je dalj časa tam postala, ni videla nikogar, ki bi se vračal od brega in že takrat se ji je zdel cel dogodek sumljiv. To kaže, da je bil mož popolnoma sam in da se je ponesrečil. Tudi slučaj glede sledov krvi se je popolnoma pojasnil. Sledove krvi so našli za Markičevo hišo in sicer na drugem bregu Gradaščice. Ta kri pa pohaja od neke gospodične, kateri se je vtila iz nosa, kar se je popolnoma jasno ugotovilo. S tem je cela zadeva pojasnjena.

lj Samomor neznane ženske. Prednočnim okoli devete ure je šla neka ženska po opravkih po Bregu. Naenkrat je začula ženske klice: Joj, joj! Gledala je pozorno na drugo stran in je opazila neko žensko ob vodi. Plakala je glasno in klicala joj, joj in se je med temi klici nenadoma vrgla v silno naraslo Ljubljano, kjer so jo takoj zagrnili valovi. Samomor je bil takoj prijavljen, uvedena je bila preiskava, kdo je samomorilka, vendar pa tega do sedaj še niso mogli ugotoviti.

lj Glede zagonetne smrti g. Banovca smo prejeli danes od njegovega sina sledečo izjavo: Izjavljam, da bom z vsakim, ki je ali bo posredno ali neposredno raznašal neresitne govorice o moji odsotnosti dne 28. t. m. ter vezal tragično smrt mojega očeta z mojo osebo, obračunal pred sodiščem.

Banovec Arnošt.

lj Zaplenjene razglednice. Na policijo je došlo v zadnjem času več pritožb, da so izločene v izložbi trdke Babka, trgovina z raznimi umetninami, tudi razglednice, ki so posebno za mladino skrajno pohujšljive. Policija je končno res zaplenila več razglednic in slik, in jih začasno odvzela, da se ugotovi, če so za izložbo ali ne.

lj Zagonetna tatvina v Rožni dolini. Pekova žena Antonija Popovičeva v Rožni dolini C II je šla po nekem opravku od doma. Pred odhodom je zaklenila stanovanje in je našla vrata še ravno tako zaklenjena, ko se je vrnila. Takoj ko je vstopila v stanovanje, pa je opazila, da je bil v tem času nekdo pri njeni košari. Pogledala je takoj v košaro, v kateri je imela poselsko knjižico in je ugotovila, da ji je nekdo ukradel iz knjižice 1700 Din. Tat, ki mora domače razmere prav dobro poznati, se ni nobene druge stvari dotaknil in je moral imeti tudi dobro ponarejen ključ, da je stanovanje odklenil in zopet zaklenil.

lj Policijske vesti. Včeraj je aretirala policija eno osebo. Vloženih je bilo 14 ovadb in sicer radi tatvine 3, dalje radi prestopka cestno policijskega reda 3 in pa po ena radi telesne poškodbe, radi zanemarjanja otroka, radi ugriza psa, radi pijanosti in razgrajanja, radi prekrščenja policijske ure in pa radi kršenja zglasevalnih predpisov.

Prosveta.

pr IV. abonma koncert Filharmonične družbe nam bo podal kratek pregled najnovejših ruske solistične literature, katero so napisali razni avtorji že od prevrata dalje. K temu koncertu je napisal ruski esteti in kritičar Rimski-Korsakov poseben uvod, katerega priobčimo vsaj v ekserptu. V tem uvodu razlikuje kritičar dve glavni grupi med ruskimi skladatelji, in sicer leningradsko, kateri je vzor Čajkovski, in moskovsko, ki dela po vzoru slavnega Rimski-Korsakovega. Na sporedu so zastopani najboljši novejši ruski skladatelji, izmed katerih pripada prvenstvo najbrže Sergiju Prokofjevu. Koncert bo izredno zanimiv za vse, ki se želijo seznaniti z najnovejšo glasbeno literaturo velikega ruskega naroda. — Predprodaja vstopnic v Matični knjigarni.

pr Vrtec in Angelček. Tekoči letnik se bo končal s šolskim letom; zato je izšla že št. 9 in 10. Tudi ta številka ima zanimivo vsebino in mične slike. Mladinska lista toplo priporočamo. Dobe se še vse številke 1. 1925. Vrtec z Angelčkom stane 16 Din, Angelček sam 6 Din. Naroka se v Ljubljani, Sv. Petra cesta 80.

pr Vinarstvo. Priredil Andrej Žmavc, ravnatelj državne vinske in sadjarske šole v Mariboru. 128 podob. Maribor 1925. Cena Din 70.

pr Slovenske gorice. Zemljepisni in zgodovinski opis. Sestavil M. Ljubša. Cena Din 8.

pr Božične in druge mladinske igrice. Zbrala S. M. Serafina Zdolšek, šolska sestra v Mariboru. Maribor 1925. Cena Din 12.

pr Šumi, šumi Drava... Critice iz mariborske zgodovine, pravljice in pripovedke iz mariborske okolice in od drugod. Zbrala Elza Lešnik. Maribor 1925. Cena Din 5.50.

pr Hrvatsko-slovenski riječnik. Dr. A. Mušić. Din 16.

Vse navedene knjige se dobe v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

Narodno gledališče v Ljubljani.

DRAMA:

Začetek ob 20 zvečer.

Četrtek, 30. maja: GOLGOTA. Delavska predstava pri znižanih cenah. — Izven. Petek, 1. maja: ZAPRTO. Sobota, 2. maja: ROKA ROKO UMJE, OBE OBRAZ. Red D.

OPERA:

Začetek ob pol 20 zvečer.

Četrtek, 30. aprila: DON PASKVALE. Red B.

Petek, 1. maja: PRODANA NEVESTA. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven. Sobota, 2. maja: CAVALIERIA RUSTICA. NA. GLUMACI. — Izven.

OPERA.

Na velikonočno nedeljo je prvič vodil g. Stritof nanovo naštudirano in deloma novo zasledeno »Carmen«, ki je doslej doživela že nekaj ponovitev. Dirigent je dal staroznani skladbi s svojimi sredstvi deloma novo lice. Posamezne figure so dobile novo, originalno značenje, s temperamentnimi tempi poživljeni orkestralni kosi so dobili nov, pester kolorit. Ga. Thierryjeva je pela svojo najboljšo kreacijo v naslovni vlogi z dramatskim zanosom in estetsko umerjenostjo, ki jo usposablja ob enem z njenim znanjem in talentom za pomena vredno umetnico. Kar sta Stritof in Thierryjeva napravila za sedanj »Carmen«, je bilo za naše razmere nadpovprečno, teh dveh kreacij bi ne zametali niti bolj razvajeni inozemski odri. G. Kovač je v »Carmen« pokazal znaten napredek v pevskotehničnem oziru in se je tudi igralsko razgibal, balet je bil pri zadnjih reprižah boljši od prvič, sicer pa je z baletom, kjer ima komaj ena dama nekaj talenta, križ.

Kar se tiče igranja v operi, stavijo neki naši recenzenti na operne igralce visoke zahteve v realističnem smislu. Kakor opera, kjer ljudje pojo, namesto da bi, kakor naravno, govorili, ni nekaj na vso moč realističnega, tako od opernega pevskega zahtevamo, da igra z opernopevskimi sredstvi v prvi vrsti, to je v glavnem z dramatsko dikcijo v petju, kateri naj se na približno deklamatoričen način podrede kretanje in »igra«. Thierryjevo in Kovača so toliko časa silili k »igranju«, da sta začela »igrati«, kar je posebno, kakor se vidi, mučno Thierryjevi, ki se kaže za igralko s tem, da venomer ponavlja iste geste. Mi bi ji pustili proste roke... bolj naravno je učinkovala, preden so jo izpreobrili.

Opera je preskrbela več gostovanj: Maja Strozil, Knittel, Zaludova, Hrčič so gostovali v raznih operah pretekle dni. Spoznali smo te

pevce tujih odrov, ne da bi bili imeli velikih koristi od njih; imajo pač svoje dobre in slabe lastnosti, nadpovprečnega efekta ni napravil nobeden izmed njih. Ne bi se radi vtilkali v gospodarske zadeve uprave, vendar se zdi, da bi brez takšnih gostovanj tudi ceneje opravili, če je že gospodarska kriza tu in mora biti, čeprav je vsak večer opera polna.

Vsled redukcij je naš orkester razvalina in nobenih razmerij ni več med zasedbo posameznih instrumentalnih skupin, niti se ne da reči, da bi ta maloštevilni, reducirani orkester tudi brez nesorazmerij sam v sebi, za našo opero zadoščal. Posebno se čuti redukcija goslačev. S takim orkestrom delati je za dirigente požrtvovalnost prve vrste, zakaj trudu dirigenta ne more odgovarjati prav tolik uspeh, če mu mesto, ki ima težisce v violinah, pri vsaki priliki prekriže drugi instrumenti. Če bi ne imeli nekaj dobrih dirigentov in nekaj požrtvovalnih solistov, bi ne imeli od naše opere dosti, posebno ob takem repertoarju.

Da, repertoar. Poleg devete italijanske opere v tej sezoni smo dobili v »Aidi« še deseto in obeta se nam z nekim manj znanim Leoncavallo se enajsta in kdove, ali jih nimajo še nekaj v rezervi te vrste...

G. Hubad na naše vjudno vprašanje glede operne krize in njene sanacije, ki smo ga mu stavili pred okroglo dobrih mesecem, ni smatral za potrebno odgovoriti. Odgovoril ni niti nekaj dni pozneje na isto vprašanje vseh ljubljanskih glasbenikov, ki so ga prinesli vsi naši listi (razen »Jutra« in »Slov. Naroda«, ki sta objavila odklonila). Kaj je to? Z molkom vendar ne bomo prišli naprej, operi se pa v ničemer ne pozna, da bi bila vzela na znanje pritožbo, ki je unisono vse javnosti. — Zdi se, da se za to sezono ne da ničesar več ukreniti, toda ali naj bo prihodnja sezona ravnatoka ali še hujše? Ali naj res Ljubljana nikoli ne čuje modernega dela več, polnozasedenega orkestra in srečno izbrane, zadostnega kadra solistov-umetnikov?

S. V.

Narodno gledališče v Mariboru.

Četrtek, 30. aprila: TRI SESTRE. — Abonma D (kuponi).

Po svetu.

sv Nemški bankovci. Na podlagi § 3. bančnega zakona bo nemška vlada potegnila iz prometa vse državne bankovce, ki so bili izdani pred 11. oktobrom 1924. Od 5. junija t. l. izgube plačilno vrednost. V času med 5. junijem in 5. julijem jih bo mogoče zamenjati pri državni banki po razmerju ena državna marka za tisočmilijardni bankovec.

sv Draga slika. Angleški grof Spencer je imel velikansko zbirko najdragocenejših umetnin. Premošnjeke razmere so ga prisilile, da je začel prodajati. Dosedaj je prodal za 300 tisoč funtov slik, to je 90 milijonov dinarjev; sedaj pa beremo, da je prodal J. Widenerju iz Filadelfije tudi Tizianovo sliko »Venera in Adonis« za 200.000 funtov, to je za 60 milijonov dinarjev.

sv Mali Wembley. V Avstraliji so otvorili veeavstralsko razstavo, kakršne Avstralija se ni videla. Pokriva deset orolov površine, razstavilo je pa 3000 trdk. Zaradi obsežnosti jo imenujejo »Mali Wembley«.

sv Spomenik za Pucenija. Prvi spomenik velikemu umrlemu umetniku je dalo napraviti milansko gledališče »Scala«; napravil ga je ruski kipar Pavel Trubeckoj.

sv V Genovi bodo napravili novo prosto pristanišče in bodo zgradili tam tudi predelovalnice surovin.

sv Plüskow. V Kasselu na Nemškem je umrl general Plüskow, 73 let star. Bil je znan kot najvišji častnik pruske armade, meril je 2 metra in 8 cm. Ko je bil nekoč v Parizu, so rekli dovtipneži: Po pravici se imenuje Plüskow, ker je plus que haut (plüsk'o), je: več kot visok.

sv Težak sodnik. Sodnik Crawford v Edmondtonu na Angleškem je visok skoro 2 metra in je tudi primerno težak. Pod znatno težo njegovega telesa se je nedavno zrušil njegov uradni sodni stol, na katerem sedeč so uradovali Crawford in njegovi predniki že nad 40 let. Stol so sicer popravili, toda Crawford se na staro razvalino ni hotel več usesti, ampak je osebno prosil lord-kancelerja (vrhovnega sodnika), da mu preskrbi stol, kakoršen se spodobi za sodnika Njegovega kraljevega Velikanstva. To je pomagalo. Tekom 24 ur je dobil sodnik Crawford nov stol, okrašen s kraljevskim grbom, ob enem pa prijazno pismo, v katerem mu sporočajo, da so stol preskusili na obremenitev s težo sedmih odraslih mož in ga spoznali za dovolj trdnega in močnega.

sv Največji list na svetu. »Newyork Times« so izšle nedavno na 192 straneh velikega ameriškega časniškega formata. Vsa naklada je štela 565.000 izvodov in je tehtala 875.000 kg.

sv Ford gradi lastno brodogradnjo. Znani ameriški »kralj avtomobilov« Ford namerava zgraditi svoje lastno brodogradnjo za prevoz njegovih fabrikatov v Evropo in v Južno Ameriko. Pomorščakom bo plačal za 50 odstotkov več kakor vsaka druga paroplovna družba.

sv Ameriška vodna letala. Ameriško brodogradnjo se je opremilo z dvema novima vrstama poizvedovalnih letal. Tako so izpopolnjena, da gredo lahko iz San Franciscen noter do Ha-

vajskih olovov. Prva vrsta ima obliko čolna, obstoji iz duralumina, ima dva motorja s 1450 konjskimi silami, 5 mož je posadke, 5000 kg je kuriva, vse skupaj tehta 12.000 kg. Če je treba motor popraviti, gre stroj lahko tudi z enim samim motorjem naprej. Druga vrsta je tudi popolnoma iz kovine, tip je drugačen, posadka 5 mož, akcijski radij 3600 km.

sv Umori v Chicagu. V Chicagu se v zadnji dobi silno množe umori in uboji. Od 1. januarja do 31. marca letos je bilo 48 umorov, 32 ubojev in 26 opravičenih ubojev.

sv Velik slepar. Češkoslovaška policija je izsledila velikega sleparja v osebi Ernsta Dyba v Olomouci, ki se je pečal z vsemi mogočimi sleparijami, končno pa s ponarejanjem železniških letnih vozniških listov. Dyba je sijajno živel, se oženil in se nato z ženo 8 mesecev vozil po kopališčih in letoviščih. Kolikor je dosedaj znan, je spravil v promet najmanj 80 letnih vozniških kart za češkoslovaške železnice. Falsifikati so tako popolni, da jih oblasti same ne spoznajo.

sv Samomor holandskega konzula v Pragi. V Pragi se je ustrelil tamonjni holandski konzul Janse. Janse je bil oženjen in oče dveh otrok. V Pragi se je seznanil z neko meščansko hčerjo in se hotel z njo poročiti, a žena ni hotela pristati na ločitev. Uvidevši, da ne more doseči svojega cilja, se je Janse ustrelil.

sv Upton Sinclair o alkoholnem vprašanju. Sloviti ameriški socialistični pisatelj Upton Sinclair piše neki Pražanki, kakor poroča »Pr. Tagblatte« — o alkoholnem vprašanju sledeče: »Alkohol smatram za strup. Ako bi nosil škodo, ki jo povzroča alkohol, posameznik sam, bi mogli zviževanje alkoholnih pijač posameznikov dopuščati. Ker pa povzroča alkohol mnogokrat, da postanejo ljudje zločinci in blazniki, postaja s tem socialna nevarnost. Zato ima človeška družba čisto enako pravico, da prepove zviževanje alkohola kakor vlome in tatvino.« — Glede alkoholne prepovedi v Združenih državah pravi Sinclair, da je jasno, da se globoko vkorinjene navade ne dajo čez noč izbrisati. »Toda delavni sloji si ne morejo kupovati alkoholnih pijač, a če se upropasti del leutuhov, ni nobene škode. Prepričan sem, da more končno zmagati narod, ki se je osvobodil alkohola, nad narodi, ki se temu strupu ne morejo odpovedati.«

sv Tudi v avtomobilu nisi varen. Med Termini in Cefalu na Siciliji so roparji ustavili avtomobil; dva inženjerja trdke Puricelli sta sedela v njem; oddati sta morala ves za izplačilo delavcem namenjen denar v znesku 130.000 lir. 45 sumljivih oseb so zaprli.

sv Prvovrstni tihotapec opija. V Marseille na Francoskem so aretirali Filipina Pedra Long. Imel je telovnik z dvanajst žepi, sedem žepov je bilo polnih opija v škatljicah, teža nad dva kilograma. Policistom, ki so ga prijeli, je ponujal 1200 funtov, to je 1.400.000 K, če ga izpuščijo.

sv Brezposelnost na Angleškem. Zadnji tedenski izkaz o brezposelnosti na Angleškem izkazuje 1.204.800 ljudi brez dela. Lani je bilo v istem tednu 165.613 brezposelnih manj.

Gospodarstvo.

Frane Jesenovec:

Velesjem v Milanu.

Velesjem v Milanu od 12.—27. aprila t. l. je bil nad vse zanimiv, tako glede obsežnosti kakor tudi viška novodobne tehnike, v prvi vrsti Italije pa tudi drugih držav, katere so bile zastopane s svojimi izdelki.

Naš konzulat v Milanu se je jako zavzemal za to, da bi se tudi naša država udeležila tega važnega velesjema. Posebno je opozarjal naše mlekarnice, da bi razstavila svoje izdelke. Po eni strani je bolje, da se naše mlekarnice niso udeležile, ker zaenkrat, dokler imamo še take izdelke, nam ne kaže, da bi se pred inozemstvom blamirali, ker naše siromašno mlekarnstvo na žalost še daleč ne more konkurirati z visoko razvito italijansko mlekarsko industrijo.

Češkoslovaška je imela izloženih na prostem nekaj poljedelskih strojev. Poleg Češkoslovaške je imela Anglija svoj sijajni paviljon za poljedelsko industrijo. Videti je bilo krasno izdelane velikanske mlatilnice, vsakovrstne sejalne in čistilne stroje, parne lokomobile za prevažanje, različnih velikosti in tipov, vse precizno in krasno izdelano. Dalje je bilo videti stroje za oranje različnih velikosti in konstrukcij, različni plugi za oranje, okopavanje itd. Človek mora občudovati moč duševne sile in tehnike tega ženijskega naroda, kateri zna tako skrbno in sijajno svetu pokazati svojo duševno in tehnično moč. Poleg tega je imela Anglija še drugod svoje izdelke razstavljene.

Tvrška Krupp, Essen, je imela tudi svoj paviljon, kjer so veliko pozornost vzbujali velikanski tkalni stroji, dalje so bili stroji za obdelovanje lesa i. t. d. Silno je bila zastopana grafična industrija, katere je imela več paviljonov. Tudi sovjetska Rusija je imela svoj paviljon, kjer je imela izloženo različno kožuvinno, kože, usnje, krasnega izdelka, premog, surovo olje, les, različne rude, slike i. t. d. Precej temu je bil podoben paviljon Južne Afrike, v katerem je bila kožuovina, kože kač in divjih

zveri, razno tropično sadje i. t. d. Tripolis je kazal kožuvinno in preproge, istotako Turčija s svojimi krasnimi preprogami in orijentalnimi izdelki: posode, vaze in drugo orodje.

Bogata je bila razstava električne industrije. Izredno je bila zastopana avtomobilna industrija vseh tipov.

Zelo bogata je bila izložba mlekarskih strojev najnovejših konstrukcij (v prvi vrsti hladilne naprave, kompresorji najnovejšega izdelka). Zanimivo je bilo videti amonjakov kompresor 3500 kalorij, ki zavzema $\frac{1}{4}$ m³ prostora. V podstavku sta skrita kondenzator in refrigerator. Podstavek je približno 1 m visok, na njem je pritrjen elektromotor z dvema konjskima silama, kateri je direktno zvezan s kompresorjem, ki ga žene. Ne potrebuje nikakega jermena za pogon in ne dela nikakega ropota. Razstavljeni so bili posnemalniki raznih velikosti in konstrukcij najnovejšega proizvoda, čisto različni parovotori in parni kotli za mlekarnice, širni kotli raznih vrst in širarske naprave, vsakovrstne stiskalnice za sir in modeli za maslo in sir.

Bogato je bil založen paviljon za mlečne izdelke sira in medu. Poleg krasno izdelanega emendolea, katerega je razstavilo sila množina drugega sira, večinoma vse fino in krasno izdelano. Pri pogledu na to izložbo številnih mlekarnarjev človeku kar tesno pri srcu prihaja, ako se spomni naše revščine na tem polju, katere bi ne bilo treba.

Razstavljeni so bili stroji za molžo mleka. V ta namen je bil zato nalašč prirejen hlev s kravami, da se je ljudem kazalo, kako z stroji krave molžejo. Te molžne naprave so prikladne za velike posestnike, kateri imajo mnogo krav. Odlikujejo se s tem, da je popolna snaga zajamčena, da ne more priti nesnaga v mleko.

Mnogo bi se lahko napisal, ker pa je bil moj obisk v prvi vrsti namenjen mlekarnstvu, se za drugo nisem toliko interesiral. Udeležba je bila velikanska.

g Izkaz Narodne banke z dne 22. aprila 1925. (Vse v milijonih dinarjev; v oklepaju

razlika napram izkazu z dne 15. aprila 1925.) Aktiva: kovinska podloga 440.6 (+ 12.7), pošojila na menice in vrednostne papirje 1.275.0 (— 19.1), račun za odkup kronskih novčanov 1186.4, račun začasne zamenjave 368.0, državni dolg 2966.4, vrednost založenih drž. domen 2138.4, saldo raznih računov 500.8 (+ 81.8), skupaj 8875.5; pasiva: glavnica in rezervni fond 32.1, bankovci v obtoku 5563.3 (— 18.7), račun začasne zamenjave 368.0, državne terjatve 25.7 (+ 25.7), razne obveze 681.2 (+ 68.4), vrednost založenih državnih domen 2138.4, azija 66.8, skupaj 8875.5.

g Konkurz. O imovini Franca Orožna in Terezije Orožne, posestnikov v Lačji vasi je razglašen konkurz.

g Potrditev poravnave. Odobrena je poravnava, sklenjena med Kosto Vukašinovičem, trgovcem v Mariboru in njegovimi upniki za 40% njih terjatev, plačljivih in sicer glede terjatev do 50.000 Din v 6 enakih mesečnih obrokih, glede terjatev od 50.000 do 150.000 Din v 12 enakih mesečnih obrokih in glede terjatev nad 150.000 Din v 18 enakih mesečnih obrokih. Garancijo tvori izkupilo za blagovno zalogo in inventar v Ljubljani.

g Likvidacija. Zadruga slamnikarjev in klobučarjev r. z. z. o. z. v Domžalah je prešla v likvidacijo.

g Občna zborna. Milarna in svečarna, d. d. v Ljubljani 15. maja 1925; Trgovsko-industrijska delniška družba »Merkur« v Ljubljani 15. maja 1925.

g Carinski dohodki. V prvi desetini aprila 1925. so znašali carinski dohodki 59.932.801 Din v istem razdobju lani. Sledeče carinarice so dale v prvi desetini aprila letos dohodkov: Ljubljana 4.360.044 Din, Maribor 2.825.451 Din, Jesenice 552.087 Din, Rakek 508.777 in Gornja Radgona 138.075 Din.

g Likvidacija oddelka ministrstva za trgovino in industrijo v Ljubljani. Likvidacija omenjenega oddelka se izvrši po nalogu ministrstva trgovine in industrije do 30. aprila 1925, ko ta urad preneha poslovati. Dne 1. maja 1925. prevzemata velika župana ljubljanske in mariborske oblasti vse resorne posle oddelka. — Pri velikem županu v Ljubljani in v Mariboru se ustanovi 1. maja 1925. oblastni referat za obrt, industrijo in trgovino; v tem oddelku se bodo opravljali

posli obrtnega oblašva II. stopnje. Iza tega dne se bodo morali vsi spisi (vloge, poročila, predlogi i. t. d.), najsi je za končno rešitev pristojen veliki župan ali ministrstvo za trgovino in industrijo predlagati na: vel. župana ljubljanske, oz. mariborske oblasti.

g »Tribuna« F. B. L. tovarna dvokoles in otroških vozičkov v Ljubljani. Ta obče znana ljubljanska tovarna ima razstavljene na zagrebškem velikem sejmu, industrijski paviljon br. 187, svoje krasne izdelke najnovejšega tipa in to dvokolesa, otroške vozičke, igračne vozičke in mala dvokolesa za otroke, ki jih lahko rabijo otroci od 5 let naprej. Otroško kolo je enakega sistema kot normalno dvokolo, izdelano v manjši obliki. Tvrška lahko konkurira z inozemskimi proizvodi bodisi v ceni kakor tudi v solidnem domačem delu. Svoje izdelke razpošilja po celi naši državi ter na Balkan. Podjetje ima zaposleno prvovrstno strokovno izvežbano delovno osebje, lastnik sam je strokovnjak in cela njegova družina je izvežbana ter zaposlena po posameznih oddelkih. Takemu podjetju je želeči uspeh in je v čast jugoslovanski industriji.

g Statistika voznega parka. V prometu imamo 1197 normalnotirnih lokomotiv in 429 ozkotirnih lokomotiv. Izven prometa pa je bilo: 810 normalnotirnih ter 314 ozkotirnih lokomotiv. Tovornih vagonov normalnega tira je v prometu 27.911, ozkega tira pa 3928. Pokvarjenih je vagonov 16.412 oz. 1079. Defektnih lokomotiv je 67.8%, vagonov pa 58.8%.

Borze.

Dne 29. aprila 1925.

DENAR.

Zagreb. Berlin 14.6225 do 14.7725 (14.70 do 14.85), Italija 2.5267 do 2.5567 (2.5246 do 2.5546), London 298.40 do 301.40 (297.03 do 300.03), Newyork 61.38 do 62.36, Pariz 3.2225 do 3.2725 (3.2250 do 3.2750), Praga 1.8250 do 1.8550 (1.8225 do 1.8525), Dunaj 8.73 do 8.83 (8.63 do 8.83), Curih 11.95 do 12.05 (11.4850 do 12.0850).

Curih. Belgrad 8.3750 (8.30), Pešta 0.0072 (0.0072), Berlin 1.2290 (1.2280), Italija 21.17 (21.10), London 24.98 (24.86), Newyork 516.20 (516), Pariz 27.05 (26.85), Praga 15.30 (15.30), Dunaj 72.70 (72.65), Bukarešt 2.30 (2.30), Sofija 3.7750 (3.7750).

Kdo še ni uvidel, da postajajo zobje (zlasti kočniki) kljub vsakodnevnemu čiščenju z zobnim praškom ali čistilom pogostokrat slabi in votli? Ni li to najboljši dokaz, da čiščenje ust s praškom ali čistilom nikakor ne zadostuje? Zobje nam ne bodo tako naklonjeni, da bi samo na onih mestih gnili, ki jih lahko dosežemo z zobno krtačico, praškom ali čistilom. Nasprotno, ravno na onih mestih najbolj gnijejo in se kvarijo, ki so težko dostopna, kakor so notranja stran kočnikov, zobne špranje in luknje. Ako hočemo svoje zobe obvarovati gnilobe, torej da bodo zdravi, moremo to samo na en način doseči, namreč da si jih redno vsak dan čistimo in izpiramo s tekočim, resnično neškodljivim antiseptikom — in to je Odol. Odol zaide pri izpiranju tudi v najbolj skrite koticke ust, v zobne špranje, na notranjo stran kočnikov itd. Odol ni edini tekoči zobni antiseptikum; n. pr. poprej so priporočali razstopine kalijevega klorata in kalijevega hipermangana, toda pokazalo se je, da te razstopine razjedajo zobe in uničujejo zobovino (email). Odol je nasprotno resnično neškodljiv in obvaruje zobe, da ne oboliijo in ne postanejo votli. To je znanstveno dokazano. Iskreno in z mirno vestjo nasvetujemo vsakomur, ki si hoče ohraniti usta in zobe zdrave, da rabi za redno čiščenje ust Odol.

Ljubezen in zlato.

Angleški spisal Jack London, prevel J. M.

Postavila je kobilo ob vrata, se sklonila, snela zatikalo in odšla skozi odpirajoča se vrata.

»Ne, prosim, ne,« je rekla, ko je Daylight hotel za njo.

Daylight se je ponižno udal, pognil Boba nazaj in vrata so se zaprla med obema. Ker pa je bilo treba še več povedati, ni odjezdila.

»Poslušajte, gospica Mason,« je rekel s tihim glasom, ki se je tresel od odkritosti; želim vas zagotoviti o eni stvari. Nikakor ne poskušam, da bi vas vodil za nos. Imam vas rad, in vas želim imeti, in v celem svojem življenju nisem bil bolj resen. V mojih namenih ni nič slabega ali kaj podobnega. Kar mislim, je popolnoma častno, pošteno —

Izraz v njenem obrazu ga je ustavil, da je prenehal. Bila je razgorečena, a se je obenem tudi smejala.

»To je pa že najzadnje, kar bi morali reči,« je vzkliknila. »To se sliši kakor kakor — ženitna ponudba: nameni docela častni, cilji, zakon. Zaslužila sem vse to. To je tisto, mislim, čemur pravite siliti in priganjati kakor rogatec.«

Zagorela barva je obleдела na Daylightovem obrazu, odkar je prišel pod mestno streho, tako da se je razločno videla rdečica, ki mu je zalila obraz. V slabem njegovem razpoloženju se mu niti sanjalo ni, da je zrla vanj v tem hipu bolj prijazno kakor ves tisti dan. Doslej se ji še ni prigodilo, da bi videla velikega do- raščenega možaka zarudeti liki deček, in se je kesala svoje ostroti.

»Poglejte, gospica Mason,« je pričel počasi in izpočetka pretrgano, a vedno hitreje; »sirov, neolikan človek sem, dobro vem, in vem tudi, da ne vem dosti o nobeni reči. Nobene vaje nimam v srčnih zadevah. Ljubimkoval nisem nikdar, tudi nisem nikdar bil zaljubljen — in vem ravno toliko, kako se pri tem ravnam, kakor kakov zarukan bebec. Treba je samo, da prav razumete moje budalostno govorjenje in spoznate možaka, ki je za vsem tem. Tak sem in mislim prav, dasi ne vem, kako treba pri tem govoriti in ravnati.«

Deda Mason je bila hitre narave, liki ptica, in je skoraj vihrala od razpoloženja do razpoloženja; po teh njegovih besedah je bila mahoma skesan potrt.

»Odpustite mi moje smejanje,« je rekla preko reči. »Ni bil pravi smeh. Iznenadili ste me in uzačili. Vidite, gospod Har-nish, jaz nisem ...«

Umolknila je v nenadnem strahu, da ne bi izgovorila misli, do katere jo je zapeljala preneglica.

»Hočete reči, da niste vajeni takega načina snubitve,« je rekel Daylight, »take dirindajste snubitve kakor: »Kako se imate — me veseli, da sem vas spoznal — ali nočete biti moja.«

Prikimala je in buknila v smeh, ki se mu je tudi on pridružil in ki je odstranil nerodni položaj. Spriču tega se je odjaval in je nadaljeval z večjim zaupanjem, hladnejšo glavo in jezikom.

»No, vidite, sami dokazujete moj slučaj. Imate pač izkušnjo v takih stvareh. Nimam dvoma, da ste dobili že nekaj ženitnih ponudb. Veste, jaz nisem naredil še nobene in sem kakor riba zunaj vode. Poleg vsega to ni nobena ženitna ponudba ali snubitve. Poseben položaj je to in vse.

in sem prav v zadregi. Dovolj domačega razuma imam, da vem, da možki ne more navajati dekletu poroke kot vzrok, da bi se seznanili z njo. In baš v tem tukaj sem jaz v velikih škripcih. Številka ena: v pisarni se ne morem seznaniti z vami. Številka dve: vi pravite, da me nočete videti izven pisarne, da bi mi dali priliko seznaniti se. Številka tri: naštevate vzrok, da bodo ljudje govorili, ker ste pri meni vslužbeni. Številka štiri: jaz se moram seznaniti z vami in vam dokazati, da mišlim pošteno in prav. Številka pet: sedaj ste na eni strani vrat, pripravljajoč se k odhodu, jaz pa tukaj na drugi strani vrat precej obupan in primoran nekaj reči, da bi vas nagnil do tega, da stvar iznova premislite. Številka šest: Govoril sem in sedaj in konečno samo želim, da stvar še enkrat premislite.«

Ko ga je poslušala in se radovala nad njegovo resnostjo, razburjenim obrazom in preprostimi, domačimi besedami, ki so samo poudarjale njegovo resnost in označevale razliko med njim in običajnimi možiki, ki jih je poznala, ga je pozabila poslušati in se izgubila v lastnih mislih. Ljubezen močnega moža je vedno mikavna za žensko in Deda ni nikdar močnejše občutila te mikavnosti kot sedaj, ko je čez vrata zrla v Burning Daylighta. To ne, da bi ji sploh bilo na misli, da bi ga poročila — imela je nešteto vzrokov zoper to; ampak zakaj ga ne bi še večkrat videla, še bolj spoznala? Res, zoprni ji ni bil. Nasprotno, videla ga je rada, vseh ji je bil zista dne, ko ga je prvič videla in mu zrla v suhi indijanski obraz, v žareče indijanske oči. Bil je postaven možak v več ozirih, ne samo glede sijajnih mišic. Vrh tega ga je romantičnost pozlatala, tega srčnega, malo

olikanega pustolovca iz severa, ki je prišel iz severnih krajev in se tako mojstrsko boril in bojeval z ljudmi iz juga.

Divji kot rdeč Indijaneec, hazardist in malopridnež, človek brez morale, čegar maščevalnost ni nikdar bila nasičena, ki je udaril v obraz vsakogar, ki se mu je postavil po robu — ej, poznala je vsa zla imena, ki so mu jih napravili. Vendar ni imela strahu pred njim. V označbi njegovega imena je bilo vse več. Ime Burning Daylight ji je poklicalo v spomin tudi nekaj drugega, kar se je nahajalo v časnikih, časopisih, knjigah o Klondyku. Ime Burning Daylight je imelo mogočno silo, da se je oprijelo domišljije vsake ženske, kakor se je oprijelo njene, ko je onstran vrat poslušala njegovo resnobno, strasno vzbujeno, preprosto govorjenje. Koncem koncev je Deda bila ženska z vso nečimernostjo ženskega spola in tej domišljavi nečimurnosti je godilo, da se je tak možak zanimal zanjo.

A še več kakor samo to ji je rojilo po glavi — občutki utrujenosti in samotnosti, nešteto nejasnih čustev in še bolj nejasnih mikov in pobud, globljih in nejasnejših šepetov in odmorov, kipenje in vrenje, ki je vedno iznova kipele in vrelo, nesanjano in nepoznano, nežno in mogočno, duh in bistvo življenja, ki vodi med tisoči prevar iznova do življenja. Močna je bila izkušnja jezdit s tem možakom med brdi. Saj bi bilo samo to in nič drugega, ker je bila trdno prepričana, da njegov način življenja ne bo nikdar njen način. Na drugi strani je niso mučile navadne ženske bojazni in plahosti. Zakaj ne bi torej jez-dila z njim? Saj je bilo navsezadnje nekaj tako malenkostnega.

(Dalec sledi.)

Dunaj. Devize: Belgrad 11.45, Kodanj 131.40, London 34.34, Milan 29.04, New York 709.35, Pariz 37.08, Varšava 136.19. — Valute: dolarji 707.10, angleški funt 34.26, francoski frank 36.97, lira 29, dinar 11.43, češkoslovaška krona 20.98.

Praga. Devize: Lira 138.5, Zagreb 54.70, Pariz 177, London 163.55, New York 33.75.

VREDNOSTNI PAPIRJI.

Ljubljana. 7 odstotno investicijsko posojilo 60 do 61.50; vojna odškodnina 161.50 do 162 (zaklj. 162); Celjska posojilnica, Celje 210 do 213; Ljubljanska kreditna banka 217 (denar); Merkantilna banka, Kočevje 110 do 124; Prastedion 800 do 805; Kreditni zavod 190 do 200; Strojne tovarne 134 (bl.); Trbovlje 885 do 890; Hrvče 110 do 118; Stavbna družba 265 do 280.

Zagreb. Hrvatska eskompna 105; Hipobanka 59 do 60; Jugobanka 96 do 98; Prastedion 800; Ljubljanska kreditna 290; Eksploatacija drva 42; Sečera 585; Gutmann 360 do 380; Slavonija 55; Trboveljska 380; 7 odstotno investicijsko posojilo 110 do 120.

Dunaj. Efekt: Živnostenska banka 84, Alpine 37.1, Greinitz 13.2, Trboveljska 41, Hrvatska eskompna 11.8, Leykam 13.5, Hrvatska hipobanka 6.55, Avstrijske trgovine za dušik 16.1, Gutmann 41, Slavex 17.7, Slavonija 6.

BLAGO.

Ljubljana. Les: Hrastovi hlodi I. in II., od 25 cm prem. napr., fco nakl. postaja 20 vag., 550, 550, zaklj. 550; smrekovi ali jelovi hlodi od 25 cm, od 4 do 8 m dolž., fco nakl. postaja 250 den.; hrastovi plohi 43 mm, od 2.70 m, 53 mm, od 2.90 m, fco meja 1400 den.; bukova drva 1 m dolž., suhe, cepanice, fco meja 25 den. — Žito in poljski pridelki: Pšenica Rosafe, rinfusa, par. Ljubljana 460 bl.; pšenica avstralska, juta vreče, par. Ljubljana 465 bl.; otrobi pšenični, debeli, par. Ljubljana 210, 220; otrobi pšenični, drob., par. Ljubljana 190 bl.; koruza promptna, par. Ljubljana 210, 220; oves makedonski, orig., par. Ljubljana 345 bl.; fižol ribničan, fco kolod. Ljubljana 300 denar.

Novi Sad. Pšenica 474, Koruza 177.50, moka bazis 660, otrobi 175. Položaj nespremenjen.

Zdravstvo.

Dr. Franc Debevec.

MALOMARNA STATISTIKA.

V zadnjem »Glasniku« ministrstva za narodno zdravje je v članku št. 4 objavljena tudi statistika naše države glede bolnišnic; po posameznih pokrajinah je navedeno število

bolnišnic in bolniških postelj, kolikor jih je v rabi sedaj in koliko bi jih faktično trebalo. Po avtorjevem mnenju potrebuje n. pr. Srbija še okrog 5500 postelj, slično izkazujejo tudi vse ostale pokrajine veliko pomanjkanje omenjenih zdravstvenih pripomočkov, samo presečna Slovenija ima — po tej statistiki — piši in reci: 779 postelj preveč. A »treba da ima« 10 bolnišnic mesto dosedanjih 21.

Torej tako. Že leta trobimo na ves glas v svet, da imamo premalo bolnišnic, da so te prenapolnjene, da moramo prenuogim bolnikom sprejem vanje odreči, ker ni več prostora itd. itd.

Naše ministrstvo za nar. zdravje pa nam končno na usta avtorja dr. Joksimočiča črno na belem servira, da imamo polovico bolnišnic ter 779 postelj — preveč. Vi pa, ki ste bolni, in vi drugi, ki boste še zboleli, pa ne boste mogli tjakaj, kamor bi v svoji boleznini želeli, veselite se; ne bo vam treba v špitale; gospod so rekli, da ostanite zdravi doma, ker bolnih sme biti v vaši ožji domovini samo 2081 ljudi. Polovico svojih bolnišnic bomo započatili ter ekspresno odposlali na svobodno razpolaganje onim gospodom, ki jih želimo, ki nam zavidajo skoraj vsako drugo opeko.

Vsaka nadaljna debata je brezpomembna. Ljudje, ki žele — daleč od vsakršnega šovinizma — vestno in nesebično delati na polju človekoljubja, v takšnih razmerah protestirajo s tiho abstinenco. Če bi govorili po srcu, Bog zna, kaj bi se zgodilo z njimi.

Specielno za gospode DUHOVNIKE nudi najceneje

dežne in Hubertus-plašče

ter PELERINE samo iz prvovrstnega in nepremočljivega blaga konfekcijska in modna TRGOVINA Fran Lukič, Pred škofijo 19.

Dijaški vestnik.

d Skupno sv. obhajilo za pokojnega A. Lukovška v petek ob pol 7. v frančiškanski kapeli v II. nadstropju. — C. A. M.

Naznanila.

Šiškarji pozor! Drevi ob pol osmih priredi družba »Krščanska šola« filmsko, higijenično predavanje v prid novi cerkvi. Vljudo vabimo.

Ljubljanskim v Zvezji sl. p. z. včlanjenim zborom! Skupni vaji moških zborov za E. Adamičovo »Zdravico« v soboto, dne 2. maja t. l. ob pol osmih zvečer v pevski dvorani Glasbene matice in v nedeljo dne 3. maja ob 11 dopoldne (po skupščini) v veliki dvorani hotela Union. Polnoštevilna udeležba je nujno

potrebna! — Zvezin pevovodja Zorko Prelovce.

Orkestralno društvo »Glasbene Matice« v Ljubljani. Vaja v četrtek 30. aprila zaradi skušenj za Matični koncert od pade ter se vrši prihodnja vaja v torek 5. maja.

Francosko predavanje s skioptičnimi slikami. 1. maja ob šestih zvečer bo predaval na univerzi (soba št. 90) upravitelj francoskih kolonij, g. H. Labourel o Zapadni Afriki, njenih prebivalcih, virih njenega blagostanja. Predavanje bodo ponazorjevale skioptične slike. Vsi prijatelji francoskega naroda in francoskega jezika se vljudo vabijo.

Sekcija zveze finančne kontrole v Ljubljani priredi svoj redni občni zbor 3. maja ob 10. v Celju v dvorani Narodnega doma z običajnim dnevnim redom. Udeleženci naj se za vajno po železnici poslužijo ugodnosti določene z nar. M. S. broj 350-25 z dne 26. jan. 1925. — Odbor.

Zveza davčnih uradnikov, sekcija Ljubljana, ima svoj redni letni občni zbor v nedeljo dne 3. maja t. l. ob 14. uri v restavracijskih prostorih gosp. Juvaničiča v Zidanem mostu. Dnevni red je sestavljen po členu 45 pravil. Opozorjamo na določbe čl. 40—43 pravil. Udeležba je omogočena vsem tovarišem, ker imajo tako dohodni kot tudi odhodni vlaki ugodne zveze. Odhod iz Ljubljane 12.10. Za sekcijo: Jaka Drol, predsednik, Joža Bekš, tajnik.

Gospodinjstva šola iz Trbovelj priredi dne 3. maja 1925 ob šestih popoldne v Hrastniku dve igri s kratkim sporedom. Prodajalo se bo tudi pecivo. K obilni udeležbi vabi vljudo šola.

Čevlarska zadruga v Ljubljani vabi vse člane na sestanek, ki se vrši v petek, 1. maja ob pol osmih zvečer v gostilni pri Mraku, Rimska cesta. Razgovor o čevlarskem kongresu. — Načelstvo.

Ali že veste

da napravite napako, ako pri nakupovanju kratko zahtevate »prašek za umivanje glave«? To zadeva Vaše lase najlepši okras, ki vam ga je podarila priroda, vsled tega bi morali uporabiti od dobrega samo najboljšo. Zahtevajte izrecno davno poznani

»Šampon s črno glavo«! Potem ste sigurni da ste dobili dolgoletno izkušnjo in zelo dober fabrikat.

Dobiva se v vseh lekarnah, drogerijah in parfumerijah. Edini izdelovalec: Hans Schwarzkopf, Berlin - Danien. Pri nakupovanju je zelo važno da naglasite »datok s črno glavo«!

Izpred sodišča.

Izredna surovina je neki Pretnar, mož posestnice v Radovljici, v obče znan in zlo glasen pod domačim imenom »Mužuček«. Bil je iz dobre rodbine, ki pa je popolnoma propadla in je prišla tudi domačija v tuje roke. Mož se je leta 1895 oženil z nevesto iz boljše hiše. Toda v kratkem je popolnoma propadel, in je moral dati ženi na pol dograjeno hišico v Podmestu. Od nekaj je bil v tej družini, ki šteje 10 otrok, večer prepri in pretop med množico in ženo in kasneje med odraslimi otroci, ki pa so bili vsi za mater. Pretnar je bil po svoji sedemnajsti kazni obsojen radi ropu na pet let ječe. Med tem časom pa je žena dobro gospodarila in si je tudi precej opomogla. Moža pa se je vsa družina tako bala, kot le malokje. To kaže po sebnosti tale slučaj. Ko se je raznesla govorica, da bo mož amnestiran, je vzela žena lepega petelina in je šla na kraljev dvor na Bled. Tam je hotela pogovoriti z lepim damo kuharico na kraljevem dvoru, da naj posreduje pri kralju, da njen mož ne bo amnestiran, češ da bo pobil vso družino, če se vrne domov. Seveda to naivni ženi ni nič pomagalo in mož se je vrnil. In zopet se je začel v hiši prepri in pretop in le starejši sin je večkrat ubranil, da ni oče ubil matere. Nekoč je namazal Pretnar otroku svoje hčere glavo z jazbečovo maslo, vsled česar dobe otroci baje bele lase. Vnel se je zato prepri in mož je pograbil sekuro in je napadel ženo. Gotovo bi ji bil presekal glavo, da ni imela ona k sreči v rokah burkije, s katerimi je odbijala udarce, dokler ji niso prišli otroci na pomoč. Grozil jim je, da bodo odletele tisti večer vse glave in bodo možgani pokrili strop. Končno pa so surovoža le ukrotili in so ga spravili v zapor. Pri obravnavi je mož vse tajil in je skušal narisati cel položaj tako, kot bi bil on žrtev rodbine, česar mu pa že z ozirom na njegove predkazni in slabe opise ni nihče verjel. Obsojen je bil na dve leti težke ječe in bo imela družina zopet nekaj časa mir. n

Meteorološko poročilo.

Ljubljana 306 m n. m. viš.

Čas opazovanja	Baromet. v mm	Termomet. v C	Termomet. diferenca v C	Nebo, vetrov	Relativna v. m.
28./4. 21 h	733.8	10.6	0.8	obl. jz.	
29./4. 7 h	733.8	10.7	0.8	obl. j.	48
29./4. 14 h	734.2	10.5	0.7	dež.	

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica Din 1.50 ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši 5 Din. Oglasi nad deset vrstic se računajo višje. Za odgovor znamko!

Službe išče DEKLE

brez staršev, pri kaki boljši družini. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 2825.

Kuharica

ki ima veselje do vsakega dela doma in na polju, želi službo v župnišču. — Naslov v upravi lista pod št. 2831.

Natakarica

na račun se sprejme takoj v večjo trg. hišo, ki je vajena tudi snajzenja perila. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod Zanesljivca 2802.

Išče se učitelj (učiteljica) za kitaro.

* Ponudbe z navedbo honorarja upravi pod št. 2836.

Na HRANO se sprejme do 15 oseb. Cena dnevno 12 Din. Ambrož trg 1, gostilna.

Na dvorišču pri Figovcu je naprodaj OGLJE, gorenska ZIMA in morska TRAVA po nizki ceni. 2829

KONCERT

v velesojmski restavraciji, vse dni vajeniške razstave, od 15.—23. ure; 1. in 2. maja pa od 10.—23. ure. 2824

Krasno STANOVANJE
2 parketni sobi, kuhinja in pritlikline, se odda začetkom maja v Preski št. 52, 5 min. od postaje Medvode. — Vprašati: Preska št. 52.

Preklic.

Podpisani preklicujem in obžalujem razširjene besede, ki sem jih govoril proti g. Ivanu Hamberger, lesnemu trgovcu, in se mu zahvaljujem, da je odstopil od tožbe.

Bojanji vrh, 27. IV. 1925. JOŽE KASTELIC.

Pozor!

Podpisani javim, da nisem nikomur plačnik za dolgove, ki jih dela moj brat na moje ime. — Črnuče, 29. IV. 1925. Franc JERKO, zid. mojster.

MODRA GALICA
župlj., rafija in vsa umetna gnojila
ZORA Ljubljana
Kralja Petra trg 2

Dobro **GOSTILNA** vpeljana s krasnim senčnatim vrtom, kegljiščem, vrtom za zelenjavo, primernim gospodar. poposlopiem in gostiln. opravo, s takojšnjim stanovanjem, na promet. prostoru, v bližini vojašnice, v večjem mestu Slovenije, se prodaja pod ugodno ceno. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod šifro GOSTILNA št. 2785.

Preoblikovalnica

Barborič-Završan
Ljubljana, Mesni trg 7

preoblikuje slamnike in svilen klobuke po najnovjših modelih in najnižjih cenah. Istotako moške klobuke.

Otroški vozički

sportni in luksuzni po najnižji ceni in največji zaloga. Prodaja na obroke, ceniki franko. **Tribuna F. B. L.** tovarna dvokoles in otroških vozičkov Ljubljana, Karlovska cesta 4.

Insistirajte v »Slovenca«!

POLETNO stanovanje

se išče za dobo 2 mesecev v Ljubljani za štiri odrasle osebe, po možnosti s tremi sobami, kopalnico in kuhinjo. Prednost ima stanovanje z uporabo vrta. — Ponudbe je poslati pod št. 2821 upravi »Slovenca«.

Odbor za zgradbo šole na Laverici prodaja dne 10. maja t. l. potom dražbe

štiri parcele

za stavbišča ob glavni cesti. — Prodaja se vrši ob treh popoldne na licu mesta. 2818

Proda se:

spalnica, kuhinjska oprava in gramoln na Dunjski cesti 64. — Cena 5600 Din.

Vsakovrstne **KLOBUKE** nakitene, od 120 Din naprej pri: **STUCHLY - MASKE**, Ljubljana, Židovska ulica.

Mineralno in blatno

Kopališče DARUVAR

radioaktivni topli izvori 38 do 50° C
Najuspešnejše zdravljenje: ženskih bolezni, revmatizma, podagre, išiasa, slabokrvnosti in splošne slabosti

Celo leto otvoreno! Ugodno letovišče! Zmerne cene. Ugodne železniške zveze!

Izven glavne sezone znatni popust!

Zahtevajte prospekte od Ravnateljstva kopališča.

Boljša rodbina treh oseb išče za **SPLIT** marljivo **DEKLE** ki zna popolno voditi gospodinjstvo in je posebno izveščana v kuhinji. — Pojasnila daje oglašni zavod J. KAČ, — SPLIT. 2833

Agitirajte za naše časopise!

Platnene čevlje

ZA DAME dobite pri tvrdki

M. TREBAR — Ljubljana

Sv. Petra cesta št. 6 — po sledečih cenah:

Beli, platneni, na 1 špango, z leseno peto . . . 120 Din
Beli, platneni, na 2 špangi, z leseno peto . . . 120 Din
Beli, platneni, na trake, z leseno peto . . . 120 Din
Sivi, platneni, na 1 špango, z leseno peto . . . 120 Din
Sivi, platneni, na 1 špango, z usnjeno peto . . . 120 Din
Sivi, platneni, na trake, z usnjeno peto . . . 120 Din
POSILJA SE TUDI PO POŠTNEM POVZETJU!

Potrjim sreem javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežučno vest, da je naš nadvse ljubljani oče, stric in tati, gospod

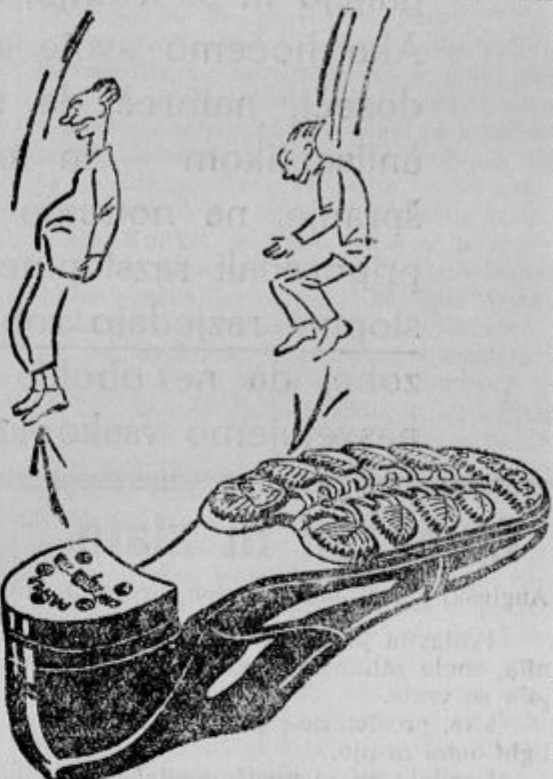
Anton Kosmač

delovodja v pokoju,

danes ob pol 7. uri dop. po kratki mučni boleznini, previden s tolažili sv. vere, preminul.

Pogreb predragega nepozabnega bo v četrtek 30. aprila 1925 ob 5. uri iz hiše žalovanja.

Koroška Bela, dne 28. aprila 1925.

PALMA

Kaučuk podpetniki in podplati vzdržijo vsako vreme, so prožni in higijenični

SREBRNE KRONE

kupujem. — Ponudbe upravi lista pod šifro »KRONE«.

Prodaj TRI PERNICE

in dve obleki, pleteni. Naslov v upravi pod št. 2832.

Prodajam damske modne

slamnike

na Sv. Jakoba trgu v Ljubljani v tržnih dnevih ter tudi prenavljam stare. Velika izbira za maj. 1., 2. in 3. maja NOVOSTI. 2783

Do 3. maja 1925

prodajamo

Creme de chine
dosedanja cena Din 125.— za 99 dinarjev
Creme marouline
dosedanja cena Din 175.— za 129 dinarjev
Creme georgette
dosedanja cena Din 180.— za 135 dinarjev
H. Kenda, Ljubljana, Mesni trg 17